

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nerazpisane
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stoip. peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zbiraj
rezenj pondeljke in
dneva po prazniku

Slepa trmoglavost

Ko je Italija izpraznila tretjo dalmatinsko cono, je vse kazalo na to, da je Italija tudi definitivno pokopala svoje aspiracije na Dalmacijo in da je ustvarjena kolikor toliko solidna podlaga za mirno sožitje obeh jadranskih držav. Italija je pač spoznala, da bi bil boj z zedinjeno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev preležen in da tudi eventualna pridobitev Dalmacije ne bi mogla povrniti žrtev. To spoznanje je bilo tudi zadnji vzrok, da je prenehala italijanska propaganda za italijansko Dalmacijo.

Ni pa dolgo živelo italijansko spoznanje, da bi imela Italija v slučaju konflikta opraviti z vsem jugoslovanskim narodom. Vedno rastejo spor med Belgradom in Zagrebom je vzbudil pri našem zapadnem sosedu nade, da bo slej ali prej prišlo do razpada naše države in da bo tedaj mogla Italija z lahko izvesti svoje jadranske aspiracije, ki bi bile proti složenemu jugoslovanskemu narodu čisto brezupne. Račun na naša naračanja nasprotja je oživil italijanske jadranske težnje in te so postajale tem glasnejše, čim večji je bil boj med Belgradom in Zagrebom. Noben slučaj ni, da je boj v zadnjem času vedno intenzivnejša italijanska dalmatinska propaganda in nad vse razumljivo je, če po nesrečnem dogodku od dne 20. junija piše že italijanski reški list, da je samostojna Hrvatska dosegljiva, ali le za ceno Dalmacije. In tako smo danes srečno prišli do tega, da triumfira v Zagrebu nepremišljen in le iz trmoglavosti porojen program Vlaške ulice, dočim istočasno doni po italijanskih mestih dalmatinska himna, polna neverjetnih psov na Hrvate.

Tako smo prišli vsled neuvidevnosti nekaterih belgrajskih krogov in trmoglavosti Vlaške ulice do tega, da je danes na višku spor med Zagrebom in Belgradom, da pa se obenem bliža svojemu višku italijanska dalmatinska propaganda. Že se pa tudi oglašajo madjarske aspiracije in že prihajajo tudi tuje velesile s svojimi prijateljskimi nasveti, da je še bolj jasna nevarnost, kateri hitimo nasproti z razpetimi jadrji. Voditelje KDK pa obvlada slepa trmoglavost, da se nočejo niti pogovarjati o tem, kaj mora eden drugemu popustiti, da z jasno manifestacijo svoje sloge pokopljejo vsak tuj pohlep na našo zemljo.

In vendar voditelji KDK dobro poznajo ves obseg nevarnosti, saj jih njih listi vsak dan obveščajo o italijanskih namerah in pripravah. Toda iz trmoglavosti nočejo priznati nevarnosti in iz popolne zaslepljenosti so ponosni na našo katastrofno politiko. Naj pa si ti politiki zapomnijo, da bo prva posledica te katastrofne politike izgubljena Dalmacija in da ne bo nihče tako krvavo plačal račune te trmoglave politike ko hrvatski narod. Ne gre danes za to, kdo bo naslednik Radiča, kakor mislijo zagrebški strankarji, temveč gre le za to, kdo bo ohranil Dalmacijo hrvatskemu narodu.

Priznavamo, da ima Zagreb mnogo vzrokov, da je s sedanjim stanjem nezadovoljen. Neresnica pa je, da leži vsa težina nezadovoljstva v ustavnem vprašanju, ker velik vzrok nasprotja je tudi v slabi upravi. Te pa ni mogoče zboljšati čez noč in zato se ta tudi ni zboljšala, ko so bili radičevci v vladi. Slaba uprava je rana, ki jo je mogoče čisto zaceliti le v desetletjih, ker dobri uradniki ne padajo z neba, ker je za dobro upravo treba nared šele vzgojiti. Ves naš problem je še vedno v rešitvi upravnega vprašanja in za njegovo rešitev moramo sodelovati vsi in samo mi. Zato so čisto nezmisljeni vsi apeli na tujino, da ona reši naš spor. Tujina nam ne more dati dobre uprave, kvečjemu nas za drago ceno politične ne stopnjo kolonije.

Mi sami moramo rešiti spor in zato se moramo dogovoriti, kako ga bomo rešili. Sporazum je danes edina politična modrost in kdor je proti sporazumu, ta gradi Italiji most na Jadran. Kaj pa naj rečemo o tistem, ki noče slišati niti o pogajanjih? Ali bi mogel dobiti Rim bolj pripravnega zaveznika, pa čeprav neprostovoljnega?

S trmoglavostjo se ne pride daleč in ne z glavo skozi zid, temveč k uspehu vodi le prevdarnost in umerjenost. Voditelji KDK pa so se udali samo slepi trmoglavosti in zagrizli so se v svoje stališče in so slepi za vse drugo. In slepi so za italijanske aspiracije prav tako pa za madjarske in slepi so za vse. Najbolj pa so to svojo slepoto pokazali, ko so na veselje Rima in Vlaške ulice proglasili bojkot prvega decembra. Ko bi morali z največjo manifestacijo naše državne skupnosti odbiti atake na Dalmacijo, so porušili njen obrambni zid. To je ves učinek iz slepe trmoglavosti porojene bojkota.

Dan interpelacij

Vlada uvaže umestne predloge — Novi dokazi, da vlada dela zgolj po zakonu — Zakon o katastru za vso državo

Belgrad, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob 10. Navzoča je bila vsa vlada. Predsedoval je Kujundžić. Tajnik je bil Lujo Walter. Prvi je govoril zemljoradnik Lazić. Zahteval je, naj pride v zapisnik, kdo je na zadnji seji glasoval za njegovo resolucijo. Tajnik je njegovo opombo sprejel. Nato je prečital poročila, ki so dospela narodni skupščini.

Voja Lazić je nato obrazložil nujnost svojega predloga o dopolnilu k zakonu o ustroju vojske in mornarice. Dopolnilo se glasi: Vsem rekrutom, ki so vstopili v stalni kader v času od 27. septembra 1912 do 1. decembra 1918, se prizna, da so doslužili ves svoj rok, brez ozira na to, koliko časa so služili. To je važno za člane rodbinskih zadrug v Srbiji.

Vojni minister general Hadžić je odgovoril: Na žalost ne morem sprejeti Lazičevega predloga, ker se ravno pripravlja nov načrt zakona o ustroju vojske in mornarice in se tudi s tem računa. Vendar, če hočemo, da bo zakon dober, ga je treba dobro predelati. To je z nujnostjo nemogoče.

Nato je posl. Vujić (zemlj.) obrazložil nujnost svojega predloga, v katerem zahteva, da notranji minister suspendira okrajnega glavarja v Veliki Kikindi. Notranji minister g. dr. Korošec je nujnost odklonil, ker je glavarja že suspendiral. Ničesar drugega ne more ukreniti, dokler ne bo dobil o preiskavi, ki se vodi, poročila. Vsa skupščina je s ploskanjem sprejela odločno izjavo g. predsednika vlade.

Pravosodni minister Vujičić je odgovoril na Petejanovo vprašanje o pravdi urednika »Slovenskega Gospodarja« Goleca. Minister je podaril, da je postopal natančno po zakonu, da je Golec kazen prestal in da očitek strankarstva današnje vlade niti najmanj ne zadene. Ko je Petejan izjavil, da se z odgovorom ne zadovolji, mu je dr. Hohnjec zaklical: »Vi se že zadovoljujete, toda vas goni dr. Reisman.« Čuli so se klic: »Zakaj se Petejan poteguje za dr. Reimana, o delavskih zadevah pa ne govori?« — Skupščina je sprejela vladno tolmačenje.

Boj za dalmatinsko zemljo

Belgrad, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Dalmatinski agrar je prišel v odločen stadij posvetovalj. V Dalmaciji ni veleposestev. Gre le za uređitev odnošajev med najemniki in lastniki. Fevdalni odnošajev v Dalmaciji je 5—6% in so pretežno na jugu. Ostali odnošaji so po naziranju ogromne večine, n. pr. vseh radikalov in cerkvenih zastopnikov, zasebnega značaja. Fevdalni značaj dobijo s tem, da je dogovor o načinu dela in dajatev, in sicer med najemniki in lastniki. Dajatev so pretežno v naravi in lastnik najemnika ne more pregnati. Ti najemniki so često dali zopet svoje pravice in obveznosti radi izselitve v podnajem, ker so se bavili z ribarstvom in brodarstvom. Sedaj je problem uređitve vseh teh odnošajev tem težavnejši. Minister za javna dela Angjelinović je radi svojega položaja v Dalmaciji na stališču, da so vsi odnošaji javnopravnega in fevdalnega značaja. Ako bi se to naziranje uveljavilo, potem bi stala uređitev agrarne reforme državo okrog 800 milijonov Din, medtem ko bi likvidacija ogromnih kompleksov v severnih krajih naše države državo stala 450 milijonov Din. Zato so s stališča državnih financ in s stališča objektivnosti

nasproti vsem pokrajinam zastopniki Slovenije, Vojvodine in Srbije proti pojmovanju ministra Angjelinovića. Minister za agrarno reformo forsira zakon o likvidaciji veleposestev, ki ima namen, uređiti razlastitev sploh. Šele potem bi prišli drugi zakoni, ki bi v podrobnosti uređili agrarne odnošaje v Dalmaciji in drugod. Računa se, da bo najprej prišel v razpravo ta ministrov predlog, šele nato agrarni zakon. Debatila je radi tega silno težavna. Davidović je sklical konferenco demokratičnih prvakov. Na dnevni red pride dalmatinski agrar, pa tudi drugi zakoni, ki naj pridejo pred narodno skupščino po zahtevi DS še pred proračunom, kot zakon o razdolžitvi kmetov, zakon proti korupciji, in zakon o občinah. Davidović je po tej konferenci obiskal predsednika vlade g. dr. Korošca. Davidović je izjavil, da je stališče DS glede dalmatinskega agrara razvidno iz njegovih in Angjelinovičevih izjav. DS ima v tem vprašanju že opredeljeno stališče. Dalmatinski agrar je treba uređiti v celoti, pa naj se javi v katerikoli obliki, naj se imenuje že kakorkoli, ta zakon je treba sprejeti že pred proračunom, če se hoče še naprej računati na sodelovanje DS.

Nove razpoke v Pribičevićevi barki

Belgrad, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Kako raste nezadovoljstvo v vrstah SDS, kaže zopet primer iz Bosne. Bosanski zastopniki SDS, ki imajo svoje središče v Sarajevu, so te dni obiskali Pribičevića na njegovem stanovanju v Zagrebu. Od njega so zahtevali, da jasno in določno izjavi, kam jih vodi in kaj hoče prav za prav s svojo politiko. Med Pribičevićem in delegacijo se je raznel zelo oster in hud razgovor. Zribičević je na koncu tega razgovora delegacijo nagnal. Pozneje pa se je hitro premislil. Dekler je bila dele-

gacija še v Zagrebu, je poslal za njo svoje zaupnike, ki so jo privedli nazaj. Zopet se je vršila daljša debata med njo in delegacijo, v kateri jo je Pribičević potolažil. Naročil ji je, naj gre domov in naj širi misel, da bo SDS v štirinajstih dneh v vladi. Delegacija je vzela to Pribičevićovo zatrdilo na znanje in je s tem odptovala v Sarajevo. Pribičević je namigaval na 1. december, na proslavo osvobođenja našega naroda. Prepričani smo, da bo Pribičević tudi to vest zanikal, kljub temu da je resnična. S svoje strani samo čestitamo samostojni demokratom, ki imajo voditelja, ki poleg dolgih izjav zna tudi izvrstno fantazirati. Na uho mu povemo, da ga bo tudi 1. december usodno demantiral.

Podpirajmo našo „Slovensko Siražo“

V Mariboru!

Maribor, 28. novembra.

Ob samih mejah smo krvaveli od pekočih udarcev in prizadejanih bolečin. In naša zerna meja! Omahovale so naše najtrdnjše postojanke od težke, dolgotrajne borbe. V trkotu Dravograd—Maribor—Lipnica se uam je izmuznila iz rok postojanka za postojanko. Globoko v slovensko grudo je pljusnil val germanstva; vse globlje in globlje je zasajal privandranec svoje kremplje v našo zemljo, da je zaskalelo. Leto za letom so ropali slovenske duše — s potujčevalnim šolstvom, z očividno koncentracijo nemškega uradništva in pa z organiziranim odganjanjem renegatskih robskih duš. Bili so jedva trije kraji severno od Drave v naši posesti: Sv. Duh, Sv. Križ, Remšnik. Žalostna bilanca iz leta, ko je bruhnil svetovni pokolj. Kjer ni pomagala transplantacija tujega semena, je ropala materi Sloveniji ljubljene sinove, ki so iskali kruha po spodnještajerskih mestih in trgih, socialna demokracija s terorjem in pod zločesto krinko lažne nadnarodnosti.

Bila pa je tedaj v Mariboru klika, ki je razprejala svoje zlonosne niti v šir in dalj. Občinski svet mariborski je ponižno in v zavesti posabnega počačenja izvrševal njene zapovedi. Črni dokumenti iz temnih dni so zgovorno izpričevalo od tedaj. Imamo jih v rokah. Vseposvoda je poganjala v bohotni rasti želez potoklega semena — če je šlo za postavljanje vodilnih uradnikov ob severni meji; če je bilo treba izzvati komplet proti namestitvi slovenskega izobraženca v naši severni prestolici; če je bilo treba z vsemi sredstvi preprečiti dvojezične napise na državnih zavodih in uradih ali pa na postajališčih v Dravski dolini, dasi so občne same to zahtevale; če je bilo treba dati celo nemškemu županu mariborskemu nezaupnico, ker se je drugače no pojmuje svoje nacionalne dolžnosti udeležil blagoslovitve slovensko-klerikalnega ženskega učiteljskega šolskih sester. Črni dokumenti, v podrobnosti še mračnejši in zlobnejši. Na našem vratu je obtičal tujec in tiščal tlom s sistemom in organizacijo.

Toda obstale so napadalne sile ob nezavzetih čerh zdravje ljudske sile; v prvih postojankah pa je junčila slovenska duhovščina lavantinska. Strog ostenirana v duhu slovanstva in brez strahu stopajo po Slomškovi stopinjah je bodrila ljudstvo ob mejnikih božjih z brezprimerno požrtvovalnostjo in hrabrostjo bdeč nad dragoceno dedščino Slomškovo. Lavantinski velikan in služabnik božji nam je že leta 1859 z dalekovidno cerkvenoupravno odločitvijo rešil severno mejo. Ob božjih mejnikih je rastle slovensko ljudstvo v nezlomljivo narodno in kulturno celoto. Slomškovi učenci so se bili razkropili med ljudstvo, ki je tonilo na periferiji, ter ga organizirali kulturno in gospodarsko. Bitka na kulturnem polju je bila dobljena; sledila je kmalu na gospodarskem polju in končno tudi na zgozih političnih tleh.

Bilo pa je to v tistih dneh, ko je prišla nad nas preizkušnja o naši politični zrelosti in je bilo zastavljeno vprašanje o naši organizatorni, državotvorni sili. In so vstali tedaj pred desetimi leti možje, najboljši sinovi slovenskega ljudstva, ter pričeli graditi. V prestolici slovenske Spodnještajerske pa je bil tedaj mož, ki je skozi desetletja drugoval na političnem bojišču kot hraber sobojevnik Evangelistu in dr. Korošcu, v težkih dneh in vročih borbah — dr. Karel Verstovšek, prvi organizator šolstva v svobodni Sloveniji, utemeljitelj slovenske Almae matris v Ljubljani. Na čelu Narodnega sveta za Spodnji Štajer je stal obvladujoč usodopolne trenutke z brezprimerno energijo in redko srčnostjo; narodni heroj, ki je ohranil svobodni domovini neokrnjeno posest na Slovenskem Štajerskem. Z zvestobo so mu stali ob strani sovrstniki-junaki: general Maister, dr. Hohnjec, pokojni dr. Rosina, dr. Fr. Kovačič, dr. Jerovšek, dr. Leskovar, pokojni dr. Medved, pokojni prof. Voglar, dr. Koderman in drugi. Medtem ko je veliki vodja slovenskega naroda dr. Korošec odptoval v tujino soodločujoč pri gradnji naše velike zedinjene domovine, so oni reševali severno mejo. Padale so nemške postojanke druga za drugo, sledil je s faklično osvojitvijo Maribora dne 23. novembra 1918 popolen zlom nemške nadvlade. Dogodki so se vrstili z neverjetno naglico: 28. novembra 1918 je prevzel Narodni svet poštno upravo mariborsko v svoje roke, istega dne dopoldne predsedstvo okrožnega sodišča. Vzporedno je šla tudi vojaška akcija; 3. decembra je padlo v naše roke dve najhujših nemških postojank: Spodnji Dravograd in Čmurek. Politična bitka je bila dobljena.

Narodni svet v Mariboru je postal popoln gospodar položaja na Slovenskem štajerskem.

In desetletnico tega, ko so zasijali rodu slovenskemu na našem severnem narodnem bojišču topli žarki svobode, ko so se sesule v trikotu Dravograd—Maribor—Spilje nemške trdnjave, na pesku zgrajene, in je prešla v našo posest lepa prestolnica ob Dravi, metropola spodnještajerska, bomo slovesno praznovali dne 1. decembra. 1. decembra bo mogla manifestacija, impozanten zbor vseh, ki so desetletja ob božjih mejnikih na naši slovenski severni fronti bojevali, žrtvovali in končno ostali na bojišču kot zmagovavci.

Komu naj koristilo te grožnje

Zagreb, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Službeni voditelji KDK postajajo v svojih izjavah umerjenejši. Dr. Pernar pa ostaja nepomirljiv. Te dni je imel v Samoboru shod, na katerem je govoril tako, da nekateri odstavek ni mogoče priobčiti radi tisk. zakona. Dejal je, da med nami in našimi neprijatelji (misli je na Srbe) ne more biti nobene druge zveze razen kraljeve osebe. »Hrvati ne bodo nikoli pozabili 20. junija. Preje ne bodo mirovali, dokler ne bodo maščevali velikih mučnikov, ki bodo vstali v suvereni hrvatski državi. Hrvatski narod bo šel po svoji poti, dokler ne bo svoboden na svojem. Mi vsi moramo na tem vztrajati. Ali na levo, ali na desno: Ako bo treba prijeti za batine, bomo prijeli vsi. Do tega ima pravico ves narod. Hrvatski narod je močnejši, nego oni mislijo.«

Dr. Maček proti prazniku zedinjenja

Zagreb, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Glede praznika 1. decembra je dr. Maček izjavil, da hrvatski narod nikdar ni proslavil 1. decembra in se razume, da ga tudi sedaj ne bo. Dalje je izjavil, da se vlada prizadeva, da bi ta dan proslavila kar najsvečaneje. Občinam je naročeno, da skličejo svečane seje. Dr. Maček pravi, da se ta stvar belgrajski vladi ne bo posredila, ker večina ne bo sklicala občinskih sej. V kolikor pa bodo prisiljeni, se noben občinski odbornik ne bo udeležil seje. Glede praznika v šolah pravi, da ni sile, ki bi prisilila starše, da ne bi otrok pridržali doma.

Radičevci iščejo posojilo

Split, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Predsednik zagrebske oblasti, Predavec, je prispel v Split. Njegovo potovanje se med radičevskimi krogi komentira s posebnim zanimanjem. — Govori se, da je njegov prihod v zvezi z obračunom KDK z današnjo vlado. Širijo se aharmanne vesti, ki so pa brez dvoma pretirane. Pravi razlog za njegov prihod je v tem, da si Predavec prizadeva združiti vse oblasti, da bi zahtevali najetje melioracijskega posojila v inozemstvu. Radičevci se namreč že dolgo trudijo, da bi prišli do večjega posojila, da bi na ta način mogli izvesti nekatere svoje načrte, predvsem pa da bi mogli zboljšati nekatere svoje gospodarske ustanove, ki se, kakor naglašajo radičevci sami, nahajajo na zelo šibkih nogah.

Nova imena

Zagreb, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je zagrebski župan z nekaterimi odborniki obiskal dr. Mačka v sabornici, kjer so imeli konferenco. Sklenilo se je, da se Markov trg preimenuje v trg Stjepana Radića. Pivarska ulica v Ulico dr. Basarička. Dolga ulica v Ulico Pavla Radića. Razen tega se je sklenilo, da se da rodbinama Pavla Radića in dr. Basarička dosmrtno stanovanje.

Iz časopisov

Ne samo poslanci KDK, temveč vsi poslanci brez izjeme ne dobe dnevnic, če ne prihajajo k skupščinskim sejam. Vseled te najnovejše odredbe predsednika Mihajloviča so zlasti prizadeli člani glavnega odbora radikalne stranke, ki so se hoteli z neprihajanjem na skupščinske seje postavljati kot opozicionalec. Vlado listi odobravajo, da je sedaj tega čudnega opozicionalstva konec.

Akcija nepolitičnih ljudi za sporazum. Pod tem naslovom poročajo zagrebske »Novosti«, da so pričeli ugledni ljudje, ki niso v aktivni politiki, akcijo za sporazum. Po njih mnenju bi bilo potrebno, da pride najprej do sporazuma med Zagrebom in Belgradom o reviziji ustave in izboljšanja administracije. Ta sporazum bi bil dosežen na skupni seji neaktivnih politikov. Izdelal bi se načrt, po katerem bi se izvedla popolna reforma notranje ureditve države, pri čemur bi bilo edinstvo države v polni meri spoštevano. V prvi vrsti bi morali pri tej akciji sodelovati gospodarski krogi in pa znanstveniki. Za časa pogajanj se ne bi ti ljudje mešali v dnevno politiko in bi vodila tekoče posle uradniška vlada, ev. z generalom na čelu. Intervencija krone pa bi bila izključena, ker mora krona v vsakem slučaju ostati nad strankami, da bi mogla biti v slučaju nesporazuma arbitar.

Vlada in teror KDK. Demokratska »Pravda« poroča, da je vsled pripravljenega napada na dr. Nevističa zopet postalo aktualno vprašanje, kako naj vlada odgovori na teror KDK. »Pravda« objavlja nato več izjav anonimnih uglednih politikov, ki vsi zahtevajo, da podzame vlada energične ukrepe proti terorju KDK. Po »Pravdinih« vesteh se bo vlada tudi bavila na eni svojih prihodnjih sej s tem vprašanjem.

Strašna železniška nesreča

Belgrad, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Med železniškima postajama Okučani—Novska se je okrog dveh zjutraj pripetila strašna železniška nesreča. Kukihi 400 metrov od Okučanov sta trčila dva težka brzotovorna vlaka. Na tem kraju napravi železnica precejšen ovinek. Strojvodja, ki je vozil iz Okučan, ni opazil pravočasno nasproti prihajajočega vlaka. Trk je bil silno močan. Obe lokomotive sta razbiti. Razbilo se je tudi 20 vagonov. Ranjenih je 11 železničarjev, med njimi več težko. Pogrešili so dve osebi, o katerih mislijo, da sta pod razvalinami mrtvi.

Drugi tir proge je zabarikadiran s različnimi vagoni, tako da nista mogla mimo brzotovornega vlaka. Ljubljanski brzotovornik, ki odhaja zvečer ob osmih iz Ljubljane, je moral čakati v Raiču celih sedem ur. Potniki so morali prestopiti na brzotovornik, ki je čakal v bližini kraja nesreče, in sicer je bil to vlak, ki odhaja ob četrta na 12 iz Belgrada proti Mariboru. Ljubljanski brzotovornik je sprejel potnike belgrajskega brzotovornika, belgrajski pa potnike ljubljanskega brzotovornika, nakar sta se oba brzotovornika vrnila spet vsak v svojo smer. Med potniki je bil tudi poslanec Jugoslovanskega kluba Franjo Zebot.

Pravi vzrok nesreče še ni znan. Uradnik na postaji Okučani je dal povelje za odhod tovornega vlaka, dasiravno tovorni vlak iz Nove Gradiške še ni došel v Okučane. Po drugi verziji je vlakovodja vlaka iz Novske sporazumno s strojvodjo sam odpeljal iz postaje.

Na kraj nesreče sta zjutraj prišla pomožna vlaka iz Novske in Nove Gradiške. Ranjenec so s veliko težavo izlekli izpod razvalin.

Angleški kralj srečno prestal krizo

London, 28. novembra. (Tel. »Slov.«) Kraljevi telesni zdravnik je danes obširno poročal ministru za notranje zadeve o kraljevi bolezni. Kralj je bolan na vnetju (kongestiji) desnih pljuč z obširnimi plazmatičnim vnetjem reberne mrene na levi strani, ki je zelo boleča. Taka infekcija je po naravi resna. V tem trenutku je še povod za bojazen, srečen pa sem, da morem izjaviti, da je kralj prebil noč mirneje in da je stanje v pljučih boljše, kakor tudi da so telesne moči kralja ohranjene. Dosedaj zdravniki obvladujejo bolezen; njeni simptomi so se zmanjšali.

Iz tega je razvidno, da bolezen poteka normalno. Opoldansko poročilo javlja, da je imel kralj mirnejšo noč ter da je temperatura in splošno stanje bolnika neizpremenjeno.

Valeški princ se bo na vsak način vrnil iz Afrike, tudi če se bo kraljevo stanje nepričakovano in hitro zboljšalo, ker zdravniki želijo, da prestolonaslednik prevzame v prihodnjih mesecih vse reprezentacijske dolžnosti.

Vse časopise je danes izdalo posebne izdaje, v katerih poroča o zboljanju stanja kraljeve bolezni.

Madžarska proti Mali antanti

Budimpešta, 28. novembra. (Tel. »Slov.«) V poslanski zbornici je socialno-demokratski poslanec Györfi interpeliral ministrskega predsednika Bethlena radi postopanja z inozemskimi listi. Če Madžarska želi, da bodo madžarski listi pripušteni v države Male antante, potem Madžarska ne sme odzemanj poštnega debila listom Male antante in dalje avstrijskim, nemškim, francoskim, švicarskim in celo ameriškim listom, vsega skupaj 240 dnevnikom in drugim periodičnim listom. Bethlen je odgovoril, da se postopanje madžarskih sosedov, ki ne dovolijo uvoz Pető-

fija in Jokava, ne more primerjati z madžarsko prepovedjo uvoza Buharinovih del in drugih komunističnih spisov.

Budimpešta, 28. novembra. (Tel. »Slov.«) V intervjuju z berlinskim poročevalcem lista »Magyar Ország« je izjavil grof Albert Apponyi o razmerju Madžarske nasproti Mali antanti: Dokler Mala antanta ne odpomore madžarskim pritožbam, se ne more govoriti o vzhodnem Locarnu, temveč samo o vpludnih diplomatskih odnosih. Vprašanje madžarskega kralja nima nobene aktualnosti, dokler je Madžarska vezana s prisilnimi odredbami.

Fašistovski teror

Paris, 28. nov. (Tel. »Slov.«) V kazenski preiskavi proti Modugnu je več prišlo podalo uničujoče izpovedbe, kakšne metode zasledovanja ima fašistični režim. Profesor Salvemini je opisoval fašistični teror v domovini Modugna. Generalni tajnik socialističnih strokovnih zvez Jouhaux je izjavil, da je italijanska vlada vedno zatirala svobodo sindikatov. Bivši poslanec Modigliano, odvetnik Matteottijeve vdove, je izjavil, da je zastopstvo odložil zato, ker ni hotel več sodelovati pri justičnih komedijah, ki so jih vpričarjali fašisti.

Zavezniki o reparacijah

Paris, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Odgovori petih zaveznikov vlad, ki se bodo udeležile konference strokovnjakov za revizijo Dawsovega načrta, se bodo na nemško demaršo z 30. oktobra poslali v Berlin prihodnje dni od vsake vlade posebej. Angleška vlada je že sporočila ostalim vladam svoj odgovor. Kakor poroča »Petit Parisien«, pristajajo zavezniki na to, da se sestavi komisija strokovnjakov, ki naj določi višino nemškega skupnega dolga in način plačevanja. Strokovnjaki imajo biti popolnoma neodvisni. Razen strokovnjakov, ki jih bo imenovala nemška vlada, bo vse ostale strokovnjake imenovala reparacijska komisija, da bodo mogli govoriti v imenu vseh reparacijskih upnikov.

Politični obiski v Varšavi

Varšava, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Po obisku madžarskega zunanjega ministra, ki prispe prihodnje dni, pride pozneje na povabilo poljske vlade oficijelno obiskat Varšavo tudi novi romunski zunanji minister Mironescu. Ta obisk ima po uradnem poročilu samo namen, da se navežejo stiki nove romunske vlade s poljskim zaveznikom Romunije. — Kratki presledek med obema obiskoma pa na novo podpira vest, da na najvažnejši predmet teh razgovorov razprava o možnostih ublažitve razmerja med Romunijo in Madžarsko.

Opozicija proti vo'ski

Pariz, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Pri debati o vojnem proračunu je vladalo danes v poslanski zbornici precej razburjenje razpoloženje, ko so levičarske stranke kritizirale Painlevejeve izdatke za oboroževanje, ki se, kakor je radikalnosocialistični poslanec Montigny že prejšnji teden izjavil v zunanjem odboru, ne dajo združiti z ženevsko in lokarnsko politiko. Painleve je danes branil svoj proračun in dokazal s številkami, kako daleč je že Francija s svojo razorožitvijo. V celoti znaša ves vojni proračun 6.8 milijard. 200 žrtev tajfuna.

1. decembra v Maribor!

Za pravo demokracijo

Dunaj, 28. nov.

Na volivnem shodu krščanske socialne stranke na Dunaju je zvezni kancler dr. Seipel govoril o težkočah, ki so se pojavile pri volitvi novega predsednika zvezne republike. Izjavil je med drugim, da se krščansko-socialna stranka od poslanske republike bori za pravo in čisto demokracijo. Ta borba je glavni predmet avstrijske politike.

Desetletnica obstoja republike se ne sme praznovati samo z lepimi besedami. Resno misleči voditelji morajo delati na tem, da se še bolj učvrstijo pridobitve na političnem in na gospodarskem polju. Radi tega je on na dan prazne izrazil svojo željo, da naj se ustava revidira v smislu izkušenj in je stavil tudi konkretne predloge vsem parlamentarnim voditeljem.

Ni pričakoval, da bodo ravno socialdemokrati nastopili proti spremembi ustave, ki bi odredila volitev zveznega predsednika potom ljudskega glasovanja in obenem predsedniku dala take pravice, da bi lahko varoval čistost parlamentarnosti. Socialni demokrati so nastopili proti takim spremembam in ni jih bilo strah niti strah, da so s tem zadali najhujši udarec resnični demokraciji. Vsled njihovega nastopa je izvršitev predlaganih sprememb nemogoča. Uspeh socialdemokratov pa je samo trenuten. Kajti prvo vprašanje, o katerem bo ljudstvo v svobodnem glasovanju odločalo, bo vprašanje izgraditve demokracije s tem, da se upelje ljudsko glasovanje za volitev državnega poglavarja in da se povečajo njegove prerogative. Take odločitve naroda pa ne bo mogla preprečiti nobena še tako močna manjšina.

200 žrtev tajfuna

Newyork, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Tajfun, ki je koncem prejšnjega tedna divjal na Filipinih, je zahteval 200 človeških žrtev. Viharji so strašno opustošili šest provinc indijskega arhipela, kjer je nad 1 milijon prebivalcev. Letina riža, konoplje in kokosovega oreha je popolnoma uničena. Mnogo bogatih krajev je porušeni. Prvo pomoč so opustošenim krajem pripeljale vojne ladje iz Manile.

Poslanec obtožen ve'eizda'e

Imunitetni odbor češkoslovaškega parlamenta je sklenil izročiti poslanca dr. Tuko sodišču. Dr. Tuka je igral vidno vlogo v slovaški ljudski stranki. Po njenem vstopu v vlado pa je postal največji nasprotnik voditelja Slovačkov sen. Hlinke in je pričel izdajati tudi svoj list, v katerem je zastopal iredentističen program. Zahteval je samostojno Slovaško, ki naj bi se združila z Madžarsko. Državno pravdnistvo v Bratislavi je uvedlo proti njemu postopanje radi veleizdaje v prilog Madžarske.

Narod sebil

»Trgovski list«, glasilo Zveze slovenskih gremijev, je nastopil v obrambo industrijskih gospodov in pravi, da smo zašli na napačen tir, ker zahtevamo, da tudi tuja industrija na našem ozemlju izpolnjuje svoje socialne dolžnosti. Pa nismo mi prav nič na napačnem tiru, temveč na pravem in to nam dokazuje cela vrsta priznanj, ki smo jih dobili iz vseh krogov prebivalstva. Pa tudi iz krogov slovenskih industrialcev, ki najbolj občutijo, kako tuja industrija samo izkorišča naše delovne sile in naša naravna bogastva. Tako nam piše zaveden slovenski industrialec:

Velecenjeni gospod urednik!

Vaš dnevnik je priobčil v štev. 270 in 271 dva članka »Protest industrijskih gospodov« in »Tuji interesi« na naslov industrijskih gospodov. Čast mi je sporočiti, vam gospod urednik, da je pisec navedenih člankov povsem pravilno informiran in je zlasti v zadnjem zadel tako v živo, da bolje zadeti ne bi mogel niti slovenski industrialec, ko na lastni koži čuti ponižanje pred temi mogočnimi gospodi industrialci.

Res je, da ta gospoda nima prav nobenega socialnega čuta do naših izmučenih slovenskih delavcev in tudi prav nobene ljubezni do naše z muko dvignjene slovenske zemlje. Prav je, da se je spomnil oblastni odbor z davki teh izkoriščevalcev naše zemlje in našega dela, a le žal, še premalo.

Sem sam na čelu absolutno slovenskega podjetja, ki je seveda tudi prizadeto z novim davkom. A nič zato! Samo vesel bi bil, ko bi morda v bodoče oblastni odbor podjetja, ki so v rokah inozemcev obdačili v večji meri kakor pa domača. Poznam podjetja iz naše stroke, katerih glavni člani so inozemci pod plaščem slepih domačinov. Ti ljudje izvršujejo v Sloveniji vsa boljša dela z velikim dobičkom, ter kupijo kapital in imetje v drugih državah. Mnenja sem, da bi bilo umestno s posebnimi davki nekoliko pristržiti proti tem podjetjem in jaz bi bil vesel, ko bi imel enkrat priliko na pravem mestu se o tem razgovarjati.

Pozdravljam navedena članka z željo, da bi se zavedni člani Slovenske ljudske stranke držali v vseh gospodarskih zastopih pravila: bolje plačati domačinu Slovencu več, kakor pa podporiti tujega izkoriščevalca.

Oživi naj se geslo: »Narod sebi!«

Prav ima slovenski industrialec, da mora zopet zavladati geslo »Narod sebi«, da bo tudi industrija, ki živi na slovenskih tleh, postala v resnici slovenska industrija. In da se to zgodi, vsi složno na delo in naj bo to raznim višjim nastavljenecem tuje industrije prav ali ne.

„Jutru“

Mogoče je pri gospodih okoli »Jutra« navada, da si naročajo članke v tujih listih in se hvalijo z lastnimi kukavičimi jajci. Pri nas ni te navade in še manj te potrebe. SLS polaga račun za svoje delo samo slovenskemu narodu in zato tudi nima smisla, da bi naročevala članke. Sicer pa mora z ozirom na netočnost »Morgenblattovega« članka kaj takega trditi samo človek, ki nima niti pojma ne o stilizaciji in ne o slovenskih političnih razmerah, še manj pa v SLS nše ekaj! Ker je naša navada, da citiramo vedno točno in ne skrajšujemo člankov tako, da bi kako bistveno trditve izpustili, smo tudi netočnosti iz »Morgenblattovega« članka — in mi te netočnosti najbolj poznamo — podali pravilno.

Vsega tega pa seveda »Jutro« ne razume in menda je v resnici tako malo prevdarno, da ni niti spoznalo pravega vzroka, ki je bil povod vsemu članku. Ali pa so morda gospodje ta vzrok morali prezreti? Ali morda niso neodvisni?

Črnogorci proti veri

Belgrad, 28. nov. (Tel. »Slov.«) Odslek za ljudskoškolski zakon je nadaljeval z delom. Demokrat Skerović je govoril o verskem pouku. Na koncu je dejal, da tako hočejo starši, naj duhovniki poučujejo verouk zunaj šole. Ostro pa ga je zavrnil poslanec Kremžar: Ne govorite tako! Tisti, ki plačajo, imajo nesporno pravico, da duhovniki poučujejo njihove otroke. Nato je poslanec Savlijič v glavnem izjavil, da verske šole niso potrebne. Jutri se bo seja nadaljevala. Govoril bo dr. Kraft. Zanimivo je, da sta oba današnja govornika, ki sta govorila proti verski šoli, Črnogorci, kakor tudi, da je Črnogorec dr. Čubrovič, ki je včeraj govoril proti verskim šolam.

Poplave v Grčiji. Radi neprestanega deževja so reke na Peloponezu in v vzhodni Traciji preplavile svojo okolico. Železniška proga Ate—Patras je prekinjena. V pristanišču v Patrasu je vihar napravil veliko škodo.

Generalni tajnik Društva narodov Drumond je došel v Berlin, kjer bo govoril z dr. Stresemannom o mestu, kjer naj se vrši prihodnje zasedanje Sveta Društva narodov.

RAZREDNA LOTERIJA

Zadele so sledeče srečke: 40.000 Din št. 13.305; 20.000 Din 60.291, 16.405; 10.000 Din 22.611, 119.225 in 59.141.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Izpremenljivo, manj oblačno, ponekod morda še lahen kratek dež, ponoči mraz. — Južne Alpe: Večidel jasno, ponoči mraz.

Kaj je novega

Koledar

Četrtek, 29. novembra: Saturnin, Gelazij, Demetrij. — Jutri: Andrej.

Osebnosti

★ Premestitve učiteljstva. Z ukazom so imenovani: Julij Slapšak, začasni šolski upravitelj na manjšinski šoli v Ljubljani za šolskega upravitelja na IV. deški osnovni šoli v Ljubljani; Marko Kalan iz Brusnic v Šmihel; Franc Hočevar iz Šmihela v Staro cerkev; Leopold Kos iz Šmarina pod Šmarno goro v Suhor; Vencislav Skebe iz Ceremošnjic v Novo mesto; Ruža Jeraj iz Zaloga k D. M. v Polju; Erna Zajec-Blažič iz Gor. Sušice v Trebnje; Alfred Vodopivec iz Rudnika v Begunje pri Cerkljici; Gabrijela Božič iz St. Ruperta v Sv. Lenart nad Laškem; Ernest Majer za okrajnega suplenta v Laškem. Premeščen je kontraktualni učitelj Stanislav Andolšek iz Dol. Logatca v Loški potok. Služba je prestala učiteljici Danici Sikošek v Svetlem potoku in Francu Zupančiču na meščanski šoli na Jesenicah.

★ Iz vojaške službe. V čin peh. poročnika je povišan podporočnik Pavel Jurič; za poveljnika 1. bataljona 10. pešpolka je odrejen peh. major Franjo Lukec; prevedeni so poročnik fregate v ostavki in rezervi Valter Kure v aktivno službo; inž. poročnik Jaromir Gregorič v topniško tehnično stroko in peh. podporočnik Ivan Kornhauser v zrakoplovstvo; po službeni potrebi so određeni za vršilca dolžnosti upravitelja Timoške konjske bolnice vet. kapetan I. r. Marjan Ferjančič; za poveljnika mitraljeskega eskadrona 7. konj. polka konjeniški major Radomir Kraus; za pobočnika pirotehničnega bataljona topniški kapetan I. r. Stanislav Sert; za vršilca dolžnosti rač. preglednika admin. kapetan II. r. ekon. stroke J. Škerlj in na službo v poveljstvo ljubljanskega vojnega okrožja za mob. posle in statistiko peh. major Julij Lampič. — Vpokojeni so or. kapetan II. r. Miloš Stefanovič; admin. poročnik ekon. stroke Teodor Mrazek; admin. kapetan II. r. sodne stroke Josip Došen; admin. kapetan II. r. ekon. stroke Martin Kukulj; adm. poročnika ekon. stroke Dragotin Verbič in Jakob Čeh; admin. poročnik inž. tehn. stroke Stepan Picik in adm. podporočnik ekon. stroke Milan Arčan.

★ Nagle smrti je umrla dne 25. novembra ga. Ida Nadles, rojena Steharnik, na Meži ob Dravi, stara 43 let. Pokojna je bila prej izborna cerkvena pevka pri Sv. Križu in v Črnečah, hvaležno se spominjamo, kako odločno se je postavila l. 1910 na celovškem magistratu, ko se je vpisala za Slovenko, a so jo hoteli nemški magistratovci po sili vpisati za Nemko. Uspešno je nastopala na takratnem celovškem slovenskem odru. — Zapuščica petero nepreskrbljenih otrok. N. p. v m!

Ostale vesti

★ Protest proti osnutku ljudskošolskega zakona je poslal 27. novembra ministrstvu prosvete mariborski oblastni odbor, ker nasprotuje omenjeni osnutek v nekaterih določilih miselnosti in volji slovenskega naroda, ki za-

hleva katoliško versko vzgojo svojih otrok, ker čezmerno obremenjuje občine, posebno podeželske ter oblastno samoupravo, istočasno pa zmanjšuje njihove dosedanje pravice na tem polju onemogočujoče odločilen vpliv na šole. Tudi nasprotuje načrtu pravicam, ki jih imajo starši po naravnem in božjem pravu do vzgoje svojih otrok.

★ Razširjenje osnovnih šol. Šola na Krki je razširjena iz dvo- v štirirazrednico, v Vel. Podlogu je dovoljena vzporednica, enako v Šmarinem pri Kranju, Moravčah, Dol. Logatcu in na deški osnovni šoli v Trbovljah. Na teh šolah je ministristvo sistemiziralo nova mesta.

★ Božične počitnice. Vsled odloka ministrstva prosvete, priobčenega v zadnji številki »Prosvetnega glasnika«, o praznovanju praznikov na vseh šolah, ki imajo učence raznih veroizpovedanj, se je ponekod začelo povpraševanje, ali bodo res letos božične počitnice trajale samo štiri dni. Informirali smo se na pristojnem mestu in zvedeli, da ostane na naših šolah glede počitnic vse pri dosedanjem tako dolgo, da se s posebnim šolskim zakonom nanovo določijo počitnice.

★ Korošci — Korošice! Pri proslavi desetletnice zedinjenja 1. decembra t. l. v Mariboru nastopimo Korošci v posebni skupini. Zbirališče ob 9 dopoldne v Narodnem domu. Prosimo rojake in rojakinje iz mesta in dežele za polnoštevilno udeležbo in da pridejo v narodnih nošah, v kolikor jih imajo.

★ Trgovci ne bodo več smeli točiti alkoholnih pijač. Ministrstvo notranjih del je z razpisom z dne 1. novembra 1928 br. 2371 odredilo, da morajo vsi trgovci z mešanim blagom, spekerijskim blagom in vsi branjevci, ki so dosedaj točili alkoholne pijače, če tudi le v omejenem obsegu (samo žganje), z dnem 31. decembra 1928 z vsakim točenjem alkoholnih pijač brezpogojno prenehati. Finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Ljubljani je naročeno, da tem trgovcem po 1. januarju 1929 točilnih dovoljenj ne izdaja več.

★ Javnim nameščencem. Podpisano društvo razpošilja te dni nekaterim svojim prijateljem, ki še niso društveni člani, vabila za pristop, to je edino iz razloga, da nam ne bodo mogli nevlanjeni tovariši ob gotovih prilikah predbacivati, da nismo storili svoje dolžnosti. Umljivo je, da se društveni odbor v slučaju potrebe za take tovariše ne bo zavaljal, razen v slučajih, kjer gre za splošno korist vsega javnega nameščenstva. Da je društvo potrebno in koristno je najboljši dokaz to, da so člani potom našega društva dosegli lepe in koristne uspehe, da daje društvo gnotne podpore ter da se novi člani vedno bolj priglašajo. Zato vabimo vse, ki prejmete vabila, da se brez odlašanja odzovete s tem, da izpolnite priloženo pristopnico, jo pošljete društvu ter nas s tem gnotno in moralno podprete. Končno prosimo tovariše naše članke, da nam spremembe stanovanja in službenega čina takoj sporoče, da moremo voditi o vseh točno evidenco. — Strokovno društvo

10 zlatih pravil

1. Kupujem le Elida Shampoo	6. V poslednjo vodo za izmivanje iztisnem sok polovice citrone (posebno priporočljivo za plave lase)
2. Vzemam polovico zavitka, kajti to je potrebna količina za dečo frizuro	7. Lase skrbno posušim
3. Prašek popolnoma raztopim v mrzli vodi	8. Češem jih lahno, vendar skrbno
4. Lase temeljito umivam in krepko masiram lasišče	9. Potem zagotovim, da so lasje svilenkasto mehki in rahli
5. Skrbno izmivam peno s toplo vodo	10. Kupujem Elida Shampoo že za prihodnjic

Ako prijatelji občudujejo moje lase, seveda priporočam vedno le

ELIDA SHAMPOO

javnih nameščencev in vpokojencev v Ljubljani, Mestni trg 19, III. nadstr.

★ Dvadnevni vinogradniški in sadjarski tečaj v Krškem. Načelnništvo podružnice Kmetijske družbe je organiziralo navedeni tečaj za mladino in mlajše člane. Vršil se bo 2. in 3. decembra t. l. Tečaj bo vodil družbeni tajnik g. Kafol, in sicer po sedečem redu: Dne 2. decembra: od 9 do 10 opis organov vinske trte in njih naloga; od 10 do pol 12 najvažnejše podlage in domače vinske sorte ter njih vzgoja; od pol 14 do pol 17 zimsko oskrbovanje vinogradov in reznja (praktično). — Dne 3. decembra: od 8 do 10 najvažnejša sadna plemena in sajenje sadnega drevja; od 10 do pol 12 oskrbovanje mlajšega drevja po saditvi in nega starjšega drevja; od pol 14 do pol 17 obrezovanje, gnojenje, škropljenje sadnega drevja (praktično).

Knjige Mohorjeve družbe za leto 1930

Redni književni dar Mohorjeve družbe bo obsegal zopet pet knjig: Koledar, Slov. Večernice s povestjo Ivana Zorca: Kmetija ob Temenici, 8. zvezek Malove Zgodovine slovenskega naroda, ki bo obsegal dobo 1814—1848, Savinškovo povest iz gorenjskih hribov Grče in 6. zvezek Življenja svetnikov pod uredništvom prof. dr. Kovačiča. Te knjige dobi torej vsak ud za 20 Din.

Prav tako bo izšlo še pet knjig proti doplačilu — dokaz, kako naglo se razvija Mohorjeva družba tudi kot založnica knjig po subskripciji. Najvažnejša bo pač Aleša Ušeničnika Knjiga o življenju, ki je pošla v I. izdaji. Izšel bo II. zvezek Jehartovega potopisa Iz Kaire v Bagdad in zaključil se bo II. zvezek Krekovihi Izbranih spisov. Obogatilo se bo tudi naše mladinsko slovstvo s Palčkom, ki ga je prevedel iz češčine prof. dr. Bradač. Ustreženo bo tudi tistim, ki žele priti poceni (za 20 oz. 28 Din) do dobrega, lepo vezanega molitvenika.

Opozarjamo naše knjižnice, pa tudi zasebnike, ki skrbijo za svoje knjižnice, na ugodnost, da lahko naroče tudi vezane knjige po tako nizki ceni, da ne more tako poceni vezati noben knjigovez. Vezava stane namreč 5, 6, 7 ali (pri koledarju) 8 Din.

★ K avtomobilski nesreči, ki se je pripetila na cesti med Slovenjgradcem in Guštanjem pretekli ponedeljek, se nam poroča, da je v slovenjgraški bolnici umrl tudi tovarnar g. Stefan Savec. Tako je ta nesreča zahtevala dve žrtvi: g. Saveca in njegovo soprogo Marijo, ki je umrla že na kraju nesreče.

★ Dravski most Dravograd — Meža bo kmalu dogotovljen. Poprave so solidno napravljene in delajo vso čast mariborskemu oblastnemu odboru.

★ Divjega prašiča, težkega 90 kg, sta ubila v nedeljo 25. nov. popoldne Franc in

Dne 1. decembra vsi v Maribor

k veličastnemu prazniku zedinjenja, slovenske samostoinosti, odrešitve severne meje in osvoboditve Maribora!

Fafa

Ta zgodba je resnična, je začel pripovedovati zdravnik iz umobolnice. Takole se je dogodilo: V neko veliko trgovino je prišla nekoč vsa razcapana, kuštrava ženska, ki je že oddaleč dišala po konjaku. Prodajalke so se s studom odmikale od nje, a to je ni niti malo brigalo.

»Pošljite zavoj,« je dejala pri blagajni. »Na kateri naslov?« je vprašal blagajničar.

»Vojvodinja Fargaška, ulica Kleber, 22b, je neizmerno dostojanstveno in s hripavim glasom odvrnila ženska.

Ne da bi jo pogledal, si je blagajničar zapisal visokodoneče ime. In ponosno je drsala starka v svojih umazanih copatah iz trgovine.

Drugi dan se je ustavil voz trdke pred hišo 22b v ulici Kleber. To je bil hotel najnižje vrste, vnanjost hiše je bila umazana in perilo se je sušilo na oknih. Fant je začuden primerjal to hišo z naslovom na zavoju, a videč, da se vse vjema, je zavpil v vežo: »Fargaška!

»Halo! Fafa! Nekdo Vas kliče!« se je oglasilo odnekod. Na hodniku se je dvignilo kup cunj. To je bila tista starka; pomivala je vežo. Rokave je imela zavahane, krilo spodrecano; v obraz je bila od dela in žganja vsa zaripla. Z mokro cunj v rokah, da je kar kapalo od nje, je prišterkljala po zavoj.

»Kakšna ljubka vojvodinja!« je nehote vzkliknil fant, ko je stopal v voz.

V trgovini je smejoč se pravil o tem dogodku.

Poslovodja pa se ni smejal.

»Tepec neumni! Pustiš, da te okradejo!« je planil na fanta. »Saj bi si bil moral vendar kaj misliti, da je bil naslov napačen. Lepo te prosim — svilene nogavice za tako-le babo...«

»Saj je plačano...« se je odzval fant.

»Saj to je! In zdaj se bo oglasila prava vojvodinja. Tatvina je, nič drugega!«

Seveda je bilo vsem jasno, da je tu tatvina. Tako je dejal tudi nadzornik trgovine, in isto je trdil sam gospod ravnatelj. Tatvino so naznanili na policiji. In drugi dan je poklical komisar dotičnega okraja Fafa k sebi. Neki stražnik je prišel ponjo. Ker je bila baš sobota in je prejela starka že tedensko plačo, je bila že nekoliko v ročkah. Preden je odšla s stražnikom, je brž zvrnila še šilce žganja vase in čez nekoliko časa so jo privedli pred komisarja.

Uradnik je sedel za pisalnikom in bral poročilo o njej. Slednjič se je ozrl na starko, ki je vsa skuštrana, razcapana in od žganja zaripla, vendar pokonci in neskončno samozavestno stala pred njim.

»Vaše ime?« jo je vprašal.

»Jolanda de Bayau d'Arrosaye, vojvodinja Fargaška,« je dejala in se ošabno ozrla okrog, češ, stol mi prinesite.

»Kako?« je planil uradnik pokonci.

»Jolanda de Bayau d'Arrosaye, vojvodinja Fargaška,« je še enkrat, a počasneje odvrnila.

»Vaš poklic?«

»Pomivam in ribam.«

»In ste predvčerajšnjim kupili tri pare svilenih nogavic?«

»Da, gospod; kupila sem si svilene nogavice, ker ne morem prenesti niti bombažastih niti cvrnatih. A to so zaupne zadeve mo-

jih oblačil, ki razen mene — nikogar nič ne brigajo. Nogavice sem plačala in zelo sem začudena, kako da si upa kak uradnik brez potrebe jemati čas ženski...«

Komisar je kar pihal od jeze:

»Vi se upate! Mene! Magistratnega uradnika? Se drznete kritizirati — Vi — beračica...«

»Nesramen človek ste,« ga je prekinila starka; pritožila se bom V sorodu sem z vladajočo rodbino na Hrvaškem, poljski poslanik je moj svak in francoski maršal moj stric. Svoj čas sem večkrat sprejemala Vaše ministre in celo Vašega policijskega prefekta pri sebi in zato lahko dosežem, da Vas kaznujejo...«

Zdaj je vedel policijski komisar pri čem da je. Saj je poznal to: megalomanija, seveda — nič novega. Vedel je, kako se mu je v takih primerih vesti. Koj je spremenil svoje vedenje.

»Milostljiva gospa vojvodinja,« je dejal in se globoko priklonil, »prosim Vas, dovolite, da se Vam kar najudaneje oprostim! Če ste tako ljubeznivi in počakate za trenutke... Po Vašo kožijo pošljem in se odpeljete v svojo palačo.«

»Kožijo!... Palačo!... Kaj pomeni to?« se je branila starka. »Vaši dovtipi se mi zdijo neumestni, gospodi!«

Komisar je bil pa ves vznemirjen radi svoje vloge in je odprl vrata. Zvito smehljajoč se je svojemu tajniku nekaj zašepetal. Ta je velel:

»Dajte kožijo za milostno vojvodinjo!«

In ko je hotela starka oditi, so jo morali nalahno nazaj potisniti.

»Kožija — navaden fljakarski voz — je

res prišla in Fafa so potisnili vanjo, dasi se je branila. V družbi krepkega sluga so jo odpeljali v opazovalnico. A tu se je zelo razjezila in odločno zahtevala, da jo izpustijo. Toliko je pretila in govorila o sorodstvu z vladarskimi rodbinami, da se jim je zdela nasilna in nevarna, in so jo zato prepeljali v umobolnico.

Tu sem jo videl, je dejal po kratkem molku zdravnik. Na njenem oddelku sem opravljal službo. Že dve leti je bivala ondi in dobro se ji je godilo. Ker ni bila prosta, se je odvalila pijančevati. Spočetka se je seveda upirala in besnela, a polagoma se je pomirila, navadila in podvrgla. Mirna in delavna je bila in je le pazila, da je kje kaj koristila. Nikoli več ni govorila o svojih naslovih in svojem dostojanstvu. Zdelo se je, da je na vse to pozabila in videti je bila povsem normalna in zarava.

Prav tedaj sem premišljal, ali ni zdaj čas, da bi jo izpustili. Pa je treščilo kakor z jasnega in vsa uprava in vse uradništvo je kar otrpnilo od strahu: vladajoča rodbina s Hrvaškega, poljski poslanik in francoski maršal so poizvedovali vsepovsod za svojo sorodnico, svakinjo in nečakinjo Jolando de Bayau d'Arrosaye, vojvodinjo Fargaško. Po več ko burnih mladih letih, več ljubezenskih dogovršinah je bila radi skandalov že kar slavna in je nebrzdano živela. Ušla je bila z nekim cirkuskim hlevarjem, se vdajala nizkotnemu življenju, potikala okrog, se postarala, zapila in popolnoma uničila in se brez listin in denarja kdovekde skrivala. Spočetka je bila visokorodna družina prav vesela, da se je znebila osebe, ki ji je vojvoda Fargaški prav duhovito dejal »moja komična žena«. Pa je

Velike jaslice za cerkev

umetniško izdelane — dobite v »Tiskarni sv. Cirila v Mariboru«. — Cena zelo ugodna. Pišite po ponudbi!

Anton Šeško na posestvu Alojzija Vrečka v Zegru pri Prevorju. Redek lovski plen za ta kraj.

★ **Uboj.** V nedeljo 25. t. m. je v gostilni Cebular v Zg. Pristavi pri Ptuj nek fant s kuhinjskim nožem zabodel v srce dobrega mladeniča Miha Maleka iz Lancove vasi pri Sv. Vidu. Malek je pri priči obležal mrtev. Vzrok: alkohol.

★ **Industrija se seli z Reke na Sušak.** Tvornica ledu Gorup in Hribar na Reki je sklenila, da se preseli na Sušak in je že dala na Sušaku zidati novo tvorniško poslopje. Tvornica bo sezidana do februarja 1. 1929. in bo mogla na poletje že preskrbovati Sušak z ledom. Kapaciteta tvornice znaša 3 vagone ledu dnevno.

★ **Napad na belgrajskega velikega župana.** Pred dnevi se je izvršil v Belgradu napad na tamkajšnjega velikega župana Svetislava Rajčiča. Neki Milutin Čokelič ga je udaril z vso silo s palico po glavi. Čokelič je bil upravni uradnik v Vojvodini, kjer je bil radi neklih nepravilnosti odpuščen. Vložil je prošnjo na kralja za rehabilitacijo, ki jo je pa moral odobriti veliki župan. Ta je to odklonil in zato se je hotel Čokelič maščevati nad velikim županom Rajčičem. Čokelič je bil aretiran.

★ **Velik vlom pri Subotici.** V vasi Torzu pri Subotici so tatovi vlomili v pekarno Lorenz in jo vso izropali. Poleg velike množice blaga in drugih predmetov so odnesli tudi 50.000 Din gotovine.

★ **Usodna zamenjava.** V nedeljo zvečer se je vršila v Senti neka slavnostna pojedina. Na pojedini je pograbil čevljar Lazar Stančulov mesto steklenice z vodo steklenico z lugom in se napil. V groznih bolečinah se je takoj zgrudil na tla. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

★ **Sonnenschein obsojen na leto dni ječe.** V torek dopoldne se je vršila v Osijeku, kakor smo poročali včeraj, razprava proti 21 letnemu študentu Leonu Sonnenscheinu radi komunistične propagande. Med preiskavo se je ugotovilo, da je cela vrsta dokazov, ki so obteževali Sonnenscheina radi protimilitaristične propagande, na nepojasnjen način izginili iz sodnijskih spisov. Obtoženec je priznal, da je bil v Osijeku štirinajst dni pred preiskavo organiziran komunist, odločno pa je zanikal, da bi vršil antimilitaristično propagando. V svojem obrambnem govoru je ostro napadal državnega pravdnika. Razprava je bila popoldne zaključena. Leon Sonnenschein je bil obsojen na leto dni ječe. V zapor so mu vsteli šest mesecev preiskovalnega zavora.

★ **Brata ubil.** V Istočnih Vinogradih pri Subotici se je odigrala v ponedeljek zvečer strašna družinska žaloigra. Pet bratov Kubanov je izvršilo velik vlom in si je nato delilo plen. Najstarejši brat Mijo se je pri delitvi sprl z ostalimi štirimi in jim grozil s sekuro. Najmlajši brat Ivan je nato snel s stene lovsko puško in Mija ustrelil. Vsi štirje bratje so bili aretirani.

★ **Železniška nesreča.** V noči od ponedeljka na torek se je pripetila na postaji Čurinci pri Mladenovcu v Srbiji huda železniška nesreča. Tovorni vlak se je zadel v neko lokomotivo. Smrtnih žrtev sicer ni bilo, pač pa sta hudo ranjena strojevodja in kurjač tovnega vlaka. Obe lokomotivi sta se razbili, ravnotako nekaj vagonov. Pokvarjena je bila tudi proga. Škoda je zelo velika.

bil umrl neki visokorodni član rodbine in zato so radi dedščine začeli iskati vsepovsod proslulo vojvodino.

Fafa je bila torej resnična vojvodinja Fargaška. Uboga ribarica in pomivala se ni lagala. Zares je bila velika, a uničena gospa, ki ji ni ostalo od vsega dostojanstva ničesar drugega kot spomin na svoje ime in nekaj izrazov iz tistih krogov, dasi se je to čudno slišalo pri njej, vsej razčepeni in zapiti ženski.

Silno sem bil radoveden, kako bo po dve leti, krivični ječi v umobolnici sprejela vest o prostosti in šel sem v ravnateljstvo sobo, ko so jo privedli.

Prav nič se ni razburila. Bila je celo v starem krilu in umazani ruti polna dostojanstva. Povsem mirno je poslušala zamotane razlage in opravičevanja ravnatelja.

»Dobro, dobro, dragi gospod,« je brezbržižno odvrnila. »Slednjič ste se vendar prepričali o resničnosti mojih besed, moje rodbine in mojih naslovov. A z vsem tem ni zdaj nič! Zdaj, dragi moj, zdaj sem...«

Zaupno se je sklonila k ravnatelju in oči so se ji čudovito zablestele, kar mi je bilo dobro znano.

»...zdaj sem Bog Oče!« je dejala slavnostno. Zares — človek ne živi kar tako dve leti med norci, če ni sam norec; norosti se nalezne. (Francosko: Fr. Boutet.)

Zoper jalovost krav in telic

ter pri aramičnem vnetju učinkujejo zanesljivo povsod priznane Busolin svečice. Ne prodajajte v zgubo krav, ki se ne oteletijo! Škatlja z 12 svečicami in natančnim živinozdravniškim navodilom 30 Din. Če se pošlje denar v pismu naprej, poštnina prosto, sicer povzete. Izdeluje in razpošilja edino: Lekarna pri »Anđelju varhu« na Vrhniki.

★ **Zapeljiva ponudba iz Amerike.** Neka velika tiskarna v Zagrebu je te dni dobila iz Chicaga anonimno pismo, v katerem jo prosi neki ameriški Hrvat, naj mu napravi 150 ponarejenih čekov Chicago Rapid Transit Company. Priložen je bil tudi ček, skrit v hrbtu stare fotografije. Neznani goljuf iz Amerike je obljubil tiskarni za delo dvatisoč dolarjev. Poslal je še dve pismi, v tretjem pa je priložil svoj naslov v Chicagu in navedel kot svoje ime Valentin Hrvat. Tiskarna je o zapeljivi ponudbi obvestila zagrebsko policijo, ta pa bo preko ameriškega konzulata čestila policijo v Chicagu, ki bo goljufa najbrže prišla.

★ **MIKLAVŽEVO DARILLO — najlepše in najcenejše je mladinska knjiga, ki zaleže pri mladini več kot drage igrače.** Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča za to priliko sledeče: *Lorenzini-Lavrenti: STORŽEK in njegovo burkasto življenje, povest s slikami, 14 Din, vez. 22 Din; Burnet-Pribil: MALI LORD, mladinski roman, broš. 20, vez. 30 Din, Ribičič: KOKOSJI ROD, 7 kratkih povest, broš. 12, vez. 18 Din; Širok: SLEPI SLAVČKI, 7 povest, vez. 18 Din; OBNOVLJENI VRTEC, mladinska knjiga s slikami, vezana 32 Din.*

★ **MIKLAVŽEVA DARILA kupiš najceneje pri trdki Slavko Rus, Ljubljana, Dunajska 9. Zlatina, ure, srebrnina, China srebrni predmeti.**

★ **PRI ODEBELEOSTI naravna »Franz-Josef« grenčica močno pospeši prebavo in napravi telo vitko.** Mnogi profesorji jemljejo »FRANZ-JOSEF« vodo kot celo proti odebelelosti srca zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer po tretjino kozarca. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana**Nočna služba lekarn**

Nočno službo imata tile dve lekarni: Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gospodarski cesti.

○ **Vstopnice za časnikarski koncert,** ki se vrši v soboto zvečer v Unionu, se dobe od danes naprej v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Kakor vsa leta doslej, je vstopnina tudi letos skromna (od 5 do 35 Din), tako da bo vsakdo lahko obiskal ta koncert, na katerem bodo v plemeniti tekmi nastopili naši najboljši pevski zbori pod vodstvom svojih priznanih dirigentov, poleg njih odlična, tudi v inozemstvu cenjena pevka gospa Vilfan-Kun. Vsi ljubki šolski zbor in orkester meščanske šole na Prulah. Preskrbite si vstopnice po možnosti že v predprodaji, da ne bo na večerno blagajno prevleklega navela.

○ **Mestni magistrat bo razobesil dne 1. decembra 1928 v svrhu proslave 10 letnice zjedinitvenja na vseh svojih poslopih narodne zastave.** Vabimo ljubljansko meščanstvo, da ta dan okraši svoje hiše z državnimi in narodnimi zastavami.

○ **Vodstvo po angleški razstavi:** V četrtak, dne 29. novembra popoldne od 2 do 3 vodi po angleški razstavi v Narodnem muzeju gospa lektorica angleščine na ljubljanski univerzi Miss Copeland.

○ **Opozorjamo še enkrat na planinsko predavanje s skopičnimi slikami in prid Aljaževe kapele,** ki bo jutri, v petek 30. novembra ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Union. Predaval bo prof. Janko Mlakar o svojih turah »Od Hochgalla do Dachstein«. Vstopnice po 15, 10, 6, 4 in 2 Din se dobe v predprodaji v unijonski trafikli, na večer predavanja pa pri blagajni. Ker bo ta dan več prireditelj, pripomnimo, da pomaga Aljaževi kapele iz dolgov vsak, ki kupi vstopnico, četudi morda — ne pride k predavanju.

○ **Gradbena zadruga »Delavski dom« vabi one žlane, ki reflektirajo na parcele v Trnovem, poleg mestnih hiš v Kozelj, kakor tudi one, ki so se že priglasi, da sigurno pridejo v ponedeljek, 3. dec. 1928 od 6 dalje v prostore Jugoslovanske strokovne zveze v palači Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v svrhu razgovora o kupnih pogojih in razdelitve posameznih parcel.** — Odbor.

○ **Ljubljanska sekcija Jugoslov. histor. društva** je otvorila serijo svojih rednih predavanj pretekli ponedeljek s predavanjem univ. prof. dr. Fr. Grivca: *Vzhodni in zapadni vplivi v spisih sv. Cirila in Metoda.* Predavatelj je v učenem ali vendar v poljudni obliki podanem predavanju dokazal, da so v staroslovenskih živopisih sv. Cirila in sv. Metoda ohranjeni odlomki izvirnih Ciril-Metodovih spisov. Predvsem pa je gotovo, da sta dva staroslovenska cerkvenopravna sholija izvirni Cirilov spisa. Vsi ti spisi se odlikujejo po izvirnem spajanju vzhodnih in zapadnih vplivov, kar dokazuje krepko individualnost in globoko izvirnost slovanskih apostolov. — Ljubljanska sekcija se je ob priliki svojega prvega predavanja obenem obdružila na skromen način spominu stoletnice rojstva velikega hrvatskega zgodovinarja Franje Račkaga (rojen 25. nov. 1828). G. univ. prof. in predstojnik historičnega seminarja dr. N. Radojevič je v kratkih, pa iskrenih besedah očrtal velik pomen, ki ga ima Rački za historično znanost vobče in je posebej naglasil pomembnost njegovih del za zgodovino južnoslovanske celote.

○ **Miklavž prihaja.** Otroci in ženske — tudi kak možki se znajde vmes — imajo ta teden lepo pašo za oči. Izložbe ljubljanskih trgovin žare rdečih luči, Miklavžji vsi s častiljivimi bradami, dobrohotno pomežikujejo skozi šipe izložb radovednežem, in nešteti parklji se pacijo, kažejo dolge jezike in žugajo. Otroci sestavljajo doma prošnje, vse naslovljene na najvišjo instanco: nebesa in predsednika nebeškega dobroteljnega društva sv. Miklavža. Angljev je po izložbah bolj malo in so prihranjeni za glavni dan, ko pride sv. Miklavž sam z nebeških višin na zemljo. Trgovci v Ljubljani z zadovoljstvom štejejo denarce in menijo: »Ze gre ta teden, ali tako le ni, kot je bilo lani!« Če so poskovni ljudje menja, da je bilo lani in v starih časih boljše, naj pa vsaj ljubljanski deci ostane upanje, da jim bo letos in prihodnja leta prinesel več in bolj obilo kot lani ali kdaj poprej.

○ **Neznani mrtli.** Včeraj zjutraj so našli na seniku gostilne pri Zabjeku na Poljanski cesti v senu zakopano truplo nekega moškega. Čigar identitete dosedaj še niso mogli ugotoviti. Truplo je bilo zakopano v senu že več dni. Najbrže je to kak brezposeln človek, ki je iskal prenočišča v senu in tam pomeči umrl.

○ **Navihani tatič.** Tonček je sicer še mlad fant, toda po svojih nešteti pustolovčinah zelo slovit med svojo apasko družbo. Predvčeršnjim so ga zasačili, ko se je splazil v skladišče neke knjigarnice in skušal odnesti večjo zalogo zvezkov in svinčnikov. Fante je moral v zapor. Izgovarja se, da je hotel zvezke uporabiti zase. Tega mu pa na policiji ne verujejo, kajti fant se zelo malo briga za vse, kar je s pisanjem v zvezi, marveč je bolj verjetno, da je hotel ukradene stvari prodati dalje.

prašek priporočajo zdravniki otrokom in odraslim za čiščenje

želodca in črev

Čisti zanesljivo, naglo, pa brez bolečin in obenem tudi osvežuje

V lekarnah 1 zavoj s točnim navodilom Din 4.—

Maribor

□ Dne 1. decembra bo v tukašnji stolnici ob pol 10 svečana služba božja s slovenskim petjem, nato pa slavnostni Tedeum. Službe božje se udeležijo predstavniki državnih, vojaških in samoupravnih oblastev.

□ Našim hrabrim borecem v spomin. Prejeli smo v objavo: Dne 1. decembra popoldne se bodo polagali veni na grobove zaslužnih mož, na dr. Vrslovskov, dr. Rosinov in prof. Voglarjev. Ob tej priliki naj opozorimo pripravljalni odbor na to, da bi bilo zelo primerno, če izkažemo ob tej priliki s položajev vencev čut pietete tudi do pokojnega dr. Medveda, ki je po prevratu govoril na mnogih manifestacijskih zbiorih, navdušujoč slovensko ljudstvo ob severni meji za zedinjeno domovino in ki ima tudi sicer veliko zaslug za slovenski in jugoslovanski Maribor.

□ Jutri popoldne zastave na vse hiše, na okna zastavice!

□ Tudi šole se udeležijo sobotnih slavnosti. Osnovne šole 3. razreda dalje, meščanske in srednje šole odkorakajo iz svojih zavodov najkasneje ob pol desetih na slavnostni prostor k odkritju spomenika po gornji Gosposki ulici, Otroškem igrišču ter se razvrste na travniku za spomenikom za napisno tablo šole, ki bo tam stala. Šole korakajo v spredu prve in zavzamejo na Glavnem trgu prostor med spomenikom, trgovino Majer do trgovine Preac. To velja tudi za vse druge šole v mestu in z dežele.

□ Katoliški akademiki! Nedeljskega spreveda se udeležimo korporativno. Zberemo se na slavnostnem prostoru pri spomeniku za napisno tablo akademiki.

□ »Nedelja«, cerkveno-nabožni tednik izide dne 1. decembra. Omenjeni tednik bo vseboval župnijsko kroniko, lepo povest, poučne članke in krasne črtice. Izhajal bo na 16 straneh in ga bodo izdajale mariborske župnije. Kakor izvenjo bo prinašala »Nedelja« tudi župnijsko kroniko iz Celja in pozneje tudi iz Ptuj.

□ Dramatična šola Ljudskega odra. Drevi predava prof. dr. Kotnik o nemški, norveški in švedski drami.

□ Ob 10 letnici smrti Ivana Cankarja priredi Ljudski oder v Studenih gledališko predstavo: Hlapec Jernej in njegova pravica. O Cankarjevem življenju predava profesor, dr. Dornik iz Maribora. Začetek ob 19.

□ **Smrtna kosa.** Umrla sta: Cepe Ana, delavčeva soproga, stara 21 let. Pogreb danes ob četrti na 16. — Slana Jožefa, cestarjeva vdova, stara 64 let. Pogreb danes ob pol 15. uri.

□ 13 letni pritepec. Te dni se je pripodil v Maribor 13 letni fant, ki pravi, da se piše Leskovec in da je doma iz Vinice na Hrvatskem. Govori po slovenski. Sicer pa ni mogel spraviti iz fanta ničesar. Policija ga je izročila oblastnemu Decjemu zavodu v nadaljno oskrbo.

□ **Prostovoljno v smrt?** V bližini takozvane »Königsinsel« so se včeraj zvečer čuli iz smeri Drave obupni klici na pomoč, ki so pa polagoma utihnili. Govori se, da gre najbrže za »prostovoljno odpoved življenju mladega parčka, ki se je ob tem času izprehajal na cesti Melje—St. Peter. Identiteta obeh se ni mogla ugotoviti.

□ **Iz pritožne knjige.** Občinstvo, ki ima posla na tukašnji glavni pošti pri oddelku kjer se oddajajo paki, se močno pritožuje. Ravno, da ti pridejo včasih zastopniki nekaterih tukašnjih trgov s celim kupom paketov; ti ubogi zemljan pa čakaj cele ure in še ni gotovo, če sploh prideš na vrsto isti dan. Sične pritožbe se čujejo tudi glede oddelka, kjer se oddajajo denarne pošiljave. V interesu hitrejšega, ekspeditivnejšega poslovanja bi bilo, da se ta zadeva na ta ali drugi način vrši, da ne bo neprestanih pritožb iz občinstva.

□ **AKO RABITE PODATKE ALI INFORMACIJE glede posebnih vrst čevljarških izdelkov, obrnite se na KARO, Maribor, Koroška c. 19.**

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem

ker

pravek, pravljen z ribjim oljem, vsled svojega posebnega prijetnega okusa, napravljaja nepotrebno jemanje običajnega ribjega olja. Dobiva se v vseh lekarnah v malih z vseh po Din 25.— in v velikih zavojih po Din 42.—

Žika

Vam garantira res okusno in zdravo rženo kayo

Celje

○ **Na dijaški akademiji v nedeljo, 2. dec.** se bo igrala igra »Simeone«, ki jo je napisal mladi nemški katoliški pesnik Otto Bräuer in spada med najboljše tovrstne sodobne nemške stvari. Brez sleherne konvencionalnosti je podano to nasprotje med staro, otroško in med mlado, po veri še tipajočo generacijo, ki slednjič sama iz sebe pride do Boga. Akademija bo vredna najštevnejše udeležbe.

○ **Vstopnice za III. prosvetni večer,** ki se vrši v ponedeljek dne 3. dec. ob 8 zvečer v telovadni dvorani celjskega Orlovskega doma in na katerem predava pisatelj Franc Sal. Finžgar, se dobio v Ljudski knjižnici na Cankarjevi cesti 4. Vljudno opozorjamo prijatelje in posetnike prosvetnih večerov, da sta že dve tretjini sedežev razprodani in da bodo skoro gotovo za ta večer vsi sedeži razprodani že v predprodaji. Ker vlad pomanjkanja prostorov v dvorani ni mogoče postaviti več sedežev, priporočamo zlasti starejšim posetnikom prosvetnih večerov, da si sedeže redoma oskrbijo v predprodaji. Za III. prosv. večer znaša vstopnina za sedeže 2 Din, za stojišča pa 1 Din.

○ **Vsem percem Kat. prosvetnega društva!** Danes v četrtak, 29. novembra točno ob 8 zvečer se vrši na odru velike dvorane v Celjskem domu glavna skupna vaja moških zborov za nastop pri spominski akademiji na dan 1. decembra.

○ **Zivinski in kramarski sejem** se vrši jutri na god sv. Andreja v Celju. Pokrbljeno je, da se bodo sejma udeležili tudi številni kupci.

○ **Izkaznice za četrtinsko vožnjo** za poset prvodecemberskih slavnosti v Mariboru se dobijo danes in jutri še v tajništvo Slovenske ljudske stranke na Cankarjevi cesti 4. Iz Celja se bo udeležilo mariborske proslave naravnost nepričakovano veliko število Slovencev. Doslej je samo Katoliško prosvetno društvo izdalo že preko 450 izkaznic.

○ **Roparski vlom v župno cerkev na Teharjih.** Včeraj smo poročali o strašnem ropu v teharski župni cerkvi. Pri vsesplošnem razburjenju ki je vladalo na Teharjih, je bilo mogoče dobiti le površne in deloma netočne informacije. G. župnik Pavel Vesenjak nam zato k našemu poročilu pošilja sledeča pojasnila: »Včerajšnji roporili ni popolnoma točno. Da je ropar vdril skozi zvono in prižnico, je res, o nezaklenjenih vratih pa ni govora. Imam tako vestnega cerkovnika, da sem, ko sem se večkrat hotel osebno prepričati, če so vrata dobro zaklenjena, našel vsakokrat vse v najlepšem redu. — Ropar je odnesel le sledeče reči: 1. gornji del stare monstrance brez lunule z Najsvetejšim; lunula je bila položena poleg ciborija s svetimi hostijami; 2. samo čašo od drugega ciborija, ki pa je bil prazen. Ropar sv. hostij ni presipaval; 3. dva prta s Florijanovega oltarja in enega z Marijinega; 4. skušal je vdreti tudi v mramornato puščico, kar pa se mu ni posrežilo. Vse drugo je ostalo nedotaknjeno. Zločin je strašen, materialna škoda pa, hvala Bogu, ni velika. To poročam v pomirjenju teharskega ljudstva in mojih znancev ter prijateljev.«

○ **Sportni klub Celje** ima svoj redni letnik občni zbor dne 3. dec. ob 8 zvečer v klubovi sobi v hotelu »Evropac«.

○ **Is celjske bolnice.** Dne 26. nov. je umrla tukaj Uršula Gernadnik, 66 letna onemogla služkinja z Gomilskega. — Dne 27. nov. je umrl Josip Smolčnik, 72 letni občinski ubožec iz občine Bezina pri Slov. Konjicah. — Na naše poročilo o slučajih tifusa na Bregu pri Celju se nam pojasnjuje, da so vsi slučaji omejeni zgolj na eno hišo in da ni verjeti v kako razširjenje.

○ **Za dobo štirih let** je bil predvčeršnjim po odloku višjega državnega pravdnikstva v Ljubljani oddan v prisilno delavnico v Staro Gradiško Jožef Kolenc, samski delavec iz St. Petra v Sav. dolini. Bil je že trikrat kaznovan radi zločina tatvine ter devetkrat radi prestopka tatvine, vlačganja in podobnih pregreškov. Pravkar je odsedel svojo zadnjo trimesečno kazen, ki mu jo je prisodilo celjsko okrožno sodišče.

Dopisi**Tržič**

Slovo. Veliko slovesov smo imeli že zadnjo dobo, a tako velikega vtisa ni napravilo nobeno slovo kot slovo našega g. župnika Matije Škerbca, ki odide te dni na novo službeno mesto v Kranj. Njegovo ustvarjajoče delo je vprav v zadnji dobi doseglo toliko, da ga bodo brez droma pogrešale vse katoliške organizacije. Sestletno njegovo delo bodo pač s hvaležnostjo občudovali še pozni rodovi. Naravnost ganljiva je bila pretekla nedelja, ko se je pri jutranji službi božji zbrala večina župnije, da posluša besede svojega duhovnega očeta. Mogočno petje s spremljevanjem orkestra, krasna razsvetljava, vroče molitve in marsikatera solza, vse to je pričalo o tržiški ljubezni do svojega župnika. Zvečer je bila obsežna dvorana »Našega doma« trikrat premajhna, da bi mogla obsesti številne prijatelje, ki so prišli jemati slovo od pravega prijatelja in očeta vraga dobrega. Z velikim odobravanjem je bilo sprejeto imenovanje zaslužnega gospoda, za častnega člana našega prosvetnega društva. — Gospod župnik, spomenike ste si s svojim delom v Tržiču izklesali sami, naša hvaležnost do Vas bo pa trajna.

Kranj

Proslava drž. praznika. Prosvetno društvo Kranj bo priredilo v petek 30. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Lj. doma s sodelovanjem vseh pododsekov proslavo desetletnice zjedinitvenja v skupno državo. S proslavo bo združena akademija s sledečim sporedom: 1. Tri dobe češke zemlje (izjava Orlice). 2. Zupančič: Duma, deklamacija; 3. Davorin Jenko: Molitev, poje moški zbor; 4. Dr. I. Pregelj: Bog je tako hotel, deklamacija; 5. Govor; 6. Molitev, simbolična vaja Orlov; 7. Posvetitev domovini, dramatični prizor; 8. Bože pravde, poje moški zbor.

Radio v Ljudskem domu. Ker je bila vedno večja potreba po radio aparatu v našem društvu, si je »Prosvetno društvo« nabavilo šeevni aparat Ingelen Ultradyne U 8. Aparat deluje vsak večer v knjižnici Lj. doma.

»Jutro« se nekaj razburja radi tega, ker so neznani ljudje iz »Jutrac« pod velbomo izrezali dopis, ki naj bi bil odgovor na Slovencev članek o tekstinu šoli. Dejanje res ni hvalevredno, toda kako bi se mogli razburjati šole mi, ko so skoraj dosledno vsi naši lepaki v nekaterih predmetih tako potrpani in uničeni, da o njih ne ostaja niti sledu...

Orlovski tabor v Pragi

Sport

Verski tokovi na Angleškem

Nonkonformisti so po številu javljenih članov skoraj enako močni anglikancem in oboji štejejo po 4 do 5 milijonov članov. Dočim je anglikanske cerkve nekakša oficelna angleška cerkev in se družijo v njej zlasti višji sloji, so člani nonkonformistovih apektov večinoma iz srednjega sloja. Sem spadajo metodisti, baptisti, kvakerji itd.

Katoličani so se sprva v Angliji skrivali s seboja pa so se uveljavili in štejejo sedaj okrog 2 milijona pripadnikov. Tudi socialno so katoličani zastopani v vseh slojih. Katoliška cerkev uživa v Angliji popolno svobodo in se zelo ugodno razvija. Katoličani so zastopani v obeh zbornicah tako da lahko uveljavijo svoje pravice povod.

Sportni dogodki

seppa Spalpa ze v 1. rundi z 3:0. Isti dan
Holanda Braunova je igrala 200 m prosto
v 2:47,8, na hrbtu pa 2:59,2!

»Neumnost v družji izdaje imenuje neki list
druzi tek iz Los Angeles v Newyork. Tekmo hoče
prirediti Pyle, start 31. maja. Vidi se, da se je
Pyle prvi tek vseeno splačal, čeprav je nasprotni
trdil. Da bo privlačna sila večja, hoče pridobiti
Pyle za tek tudi Nurmija ali kakšnega drugega.
Finca. Torej smatrajo Nurmijevo amaterstvo za po-
kopano. »Neumnost« je tako tekanje zares. —
Cross-country šestih narodov (Francija, Belgija,
Anglija, Škotska, Irsko, Wales), ki se vrši vsako
leto v Parizu, hočejo razširiti na deset narodov in
se povabiti k udeležbi tudi Nemčijo, Italijo, Špan-
sko in Švico.

Gospodarstvo

Samoupravne finance

LIUBLJANSKA OBLAST.

MARIBORSKA OBLAST.

OBLASTNE FINANCE

Nekatere oblasti še malo delajo: tako se za 1927 vidi, da pet oblasti ni imelo drugih izdatkov kakor samo za administracijo.

Борзо

28. novembra 1928.

DENAR

Današnji devizni promet je bil slab. Do izprememb v tečajih ni prišlo, edino London se je uvrstil. Privatnega blaga ni bilo zaključenega, tako da je dala vse devize Narodna banka.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

28 novembre 1928

	povpraš	pon.	sredn	sr. 27. XI
Amsterdam	—	2285,23	—	—
Berlin	1355,—	1358,—	1356,50	1356,50
Bruselj	—	790,80	—	—
Budimpešta	—	992,05	—	—
Curih	1094,10	1097,1	1095,60	1095,60
Dunaj	798,50	801,50	800,—	800,—
London	—	276,—	—	276,96
Newyork	—	168,75	—	—
Pariz	221,42	223,43	222,42	—
Praga	168,27	169,47	168,67	168,67
Trai	—	298,08	—	298,08

Trst 297.08, 299.08, Solun 74.79 - 73.75,
Carih. Belgard 9.1225, Berlin 123.73, Budim-
pešta 90.50, Bukarešt 3.12, Dunaj 72.97, London
25.185, Newyork 519, Pariz 20.2875, Praga 15.38
Trst 27.20, Solija 3.75, Varšava 58.15, Madrid 58.70
Dunaj, Belgard 12.50%, Dinar 12.435.

VREDNOSTNI PAPIRII

Žito

Dasi je bilo pričakovati večjih sprememb v položaju za pšenico, izgleda, da bo sedanjí položaj zaenkrat še ohranjen, to pa zlasti vsled tega, ker se s pojavom višje cene ustavilo vsako povpraševanje, dočim pa obratno producenti in trgovci nikakor niso voljni popuščati več pod dosedanje cene. Kupčija skoro popolnoma počiva. Tudi v vseh ostalih produktih vlada mrtvilo, tako da ni mogoče zabeležiti nobene znatnejše spremembe.

V Ljubljani notirajo: **Deželni pridejki.** (Vse samo ponudbe slov. p. plač. 50 dni, dob. prompt): pšenica bačka 80 kg 2% 290—292,50, za december 292,50—295, za januar 300—302,50, rž 72—74 kg 295—297,50, oves bač. ali slav. 295—300, koruza pop. suha 365,50—370, laptasla ocar. Ljubljana 315,50—320, ječmen bački 315,50—320, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana plači pri odjemu 430—435.

Zaključek in vagon rži. — Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. gor. bč. pot. 243—245 bn. 237—240; oves bč., slav. 242.50—247.50; koruza bč. 237.50—240; krompir beli medjim. 104—110, slov. 105—110; ječmen bč., bn., s. 255—260 bč., pol. 285—290, bar. 295—300; moka g 350—360, 2 330—340, 5 310—330, 6 270—280, 7 255—265, 8 205—215; otrobi bč., s. 180—185, bn. 175—180. Tendence: nestalna. Promet: 1 vag. pšenice 1. avg. 27. hornja.

1 ovsa, 27 koruze .
Budimpešta. Tendencija: medla. Pšenica: marec: 26.80—26.74, zaklj. 26.72—26.74, maj: 26.70—26.56, zaklj. 25.52—26.54; rž: marec: 24.08—24.02, zaklj. 24.90—24.92, maj: 25.26—25.24, zaklj. 25.24—25.26; koruza: maj: 28.06—28.08, julij: 28.04—28.00, zaklj. 28.02—28.04.

Les

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena dva vagona smrekovih in jelovih desk. Tendencia je neizpremenjena.

živina

V Milanu notirajo: voli I. 450—5, II. 370 do 440, III. 2.10—3.60, krave I. 4—450, II. 2.80 do 3.90, III. 2—250, bikli I. 270—430, II. 270—360 vse v lirah za kg žive teže. Nadalje je bilo pretekli teden prodanih 237 telet jugoslov. provenience po 6—6.80 lir za kg. Najnovejši ukrepi italijanske vlade, ki omejujejo uvoz inozemske živine, še niso uplivali na italijanski trg.

Na praškem sejmu 26. t. m. je znašal do-
gon 683 glav goveje živine, od tega iz Jugoslavije
93 glav; notralo je jugoslov. blaga: biki 4.80 do
7.25 Kš, telice 5.25 Kš za ka žive teže. Na prašij
sejem je bilo prigananih 5488 glav, od tega 623
špeharjev iz Jugoslavije, ki so dosegli ceno 9.20
do 12.20 Kš. Nadalje je bilo prodanih 200 zaklanih
jugoslovanskih špeharjev no 13—14 Kš.

Na dunajski prašiški sej 27. t. m. je znašal dogn 2362 glav, od tega iz Jugoslavije 225 glav. Popraševanje za prvostno blago je bilo izvalneše in najbolje blago se je podražilo za pet grošev, ostalo neizpremenjeno. Notrali so: veli najboljši 2.05-2.25, I. 1.70-2, II. 1.10-1.65, III. 0.90-1.10, biki 0.95-1.20 (izjemoma 1.40), kravi 0.80-1.55 (izjemoma 1.75), klobasice 0.55-0.80 silinga za kg žive teže.

Kože in usnje

V torek se je vršila v Zagrebu avkcija kožarskega mesarskega združenja. Cene na tej avkciji so najvišje zadržale in se je plačalo za telečje kože 28 Din, za goveje lahke 18.50 Din, za težke pa 20.50 Din. V Ljubljani pa se plačujejo višje cene kakor te, saj se sicer so ljubljanske nakupne cene za 10—12 odst. višje kakor cene, dosežene na zagrebški avkciji. Položaj ne označuje več tako nazadovanja cen, pa tudi ne se sedaj cene ustalile.

Chic Parizanke rabijo
Cendre de rose
ali Rose Corail
Bourjois - Paris

Sveta življenje in vrvenje

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz doli po prevratu.)

(Dalje.)

Tam zunaj v novem Rimu pa vrvenje ljudi in ropotanje vozov ter avtomobilov. Komaj ti je mogoče verjeti, da sta si dve časovno tako oddaljeni kulturi vendar krajevno tako blizu.

Voznika sta nas čakala pod Kapitolum in držali smo proti kolodvoru Termini, Korošcu in Pašiču nasproti. Ni ju še bilo, ko smo dospeli tja. Vrtar je povedal, da ima vlak pol drugo uro zamude. Ni sem nam ljubilo čakati, bilo je že krog poldneva in šli smo v Hotel Flora kositi.

Dospeli smo našli doktorja Goboviča, Političa, Mušiča in Griviča že pri krožniku makaronov. Hvalili so jed in pijačo in res sem opazil, da imajo na mizi zelo simpatično italijansko znamko: Frascati.

Popoldne sem šel zopet k ravnatelju Ivanoviču gledat, kaj je z njegovim zdravjem. Našel sem ga v razgovoru z nekim slovenskim notarjem in politikarjem. Bil je dobre volje in name je napravil vtis, da je zdrav.

Vprašal sem ga, če so prišli Korošec, Pašič in Žerjav. A žalibog sem moral izvedeti, da sta Pašič in Čingrija res prišla, Korošca in Žerjava pa ni, ker sta potovala preko Gornje Italije domov.

Torej tako! Poslan sem bil h Korošcu s takimi in enakimi naročili, živel sem cel čas svojega odisejskega potovanja v nadi, da ga najdem, če ne tu, pa tam, če ne v Ženevi v hotelu »Beau rivage«, pa v Parizu v hotelu »Madison«. Sedaj sem pa spoznal, da moj voz teče prepočasi, da nisem rojen za kurirja, ker se spotaknem ob vsaki vojašnici in se ustavim v vsaki garniziji. Spoznal sem, da sem smoter svoje poti že zamudil, kratkomalo, da sem kurir, ki hodi prepočasi.

Vprašal sem gospoda ravnatelja Ivanoviča, kaj namerava storiti. Odgovoril mi je, da je naša misija prav za prav že opravila svoj posel, ker ne najde več Korošca in Žerjava v tujini in je radi tega najboljša, da se vrne zopet domov.

Na moje vprašanje, če odide tudi on, je odgovoril, da mu ne kaže drugače in da se odpelje z drugimi komisijonarji še isti večer v Brindisi, od tam pa čez Dubrovnik domov.

Zelal sem izvedeti še to, kaj naj napravim jaz. Pa mi reče, naj grem po najkrajši poti, to je čez Benetke, v domovino.

Nič nisem rekel, a pogrelo me je do ušes, človek si lahko tudi molče marsikaj misli. Izvedeli smo bili že prejšnji dan na srbski legaciji, da je pet naših sopotnikov, ki so do Trsta potovali z gospodom Ivanom, v Benetkah interniranih, ker so telegrafirali srbskemu poslaniku-ministru Antonijeviču za intervencijo. A zdaj naj bi se dal še jaz zapreti, potem ko sem imel že angleške in francoske vojašnice za seboj in so me spremljali že karabinjerji.

Kratkomalo gospod Ivanovič mi ni dal prijetnega nasveta in to sem mu zameril.

Šel sem v Kviral po Rudeta, da se pogovorim z njim, a nisem ga našel, dasi je bil čas za odhod vedno bliže in bliže.

Prišedši nazaj v Grand-Hôtel, sem našel v vestibulu mnogo gospode. Bili so gg. Pašič, dr. Ivan Lorkovič, ravnatelj Ivanovič, Črvinič in nekaj drugih. V skupinah so stali in sedeli in »razgovarjali«. Potem, ko me je ravnatelj Ivanovič predstavil še nepoznamim, je prišel pogovor tudi na odhod. Vlak je imel oditi proti Brindisi ob osmih zvečer, naš razgovor pa se je vršil ravno krog šeste ure,

in časa za nepotrebno izgubljanje besedi ni bilo več dosti.

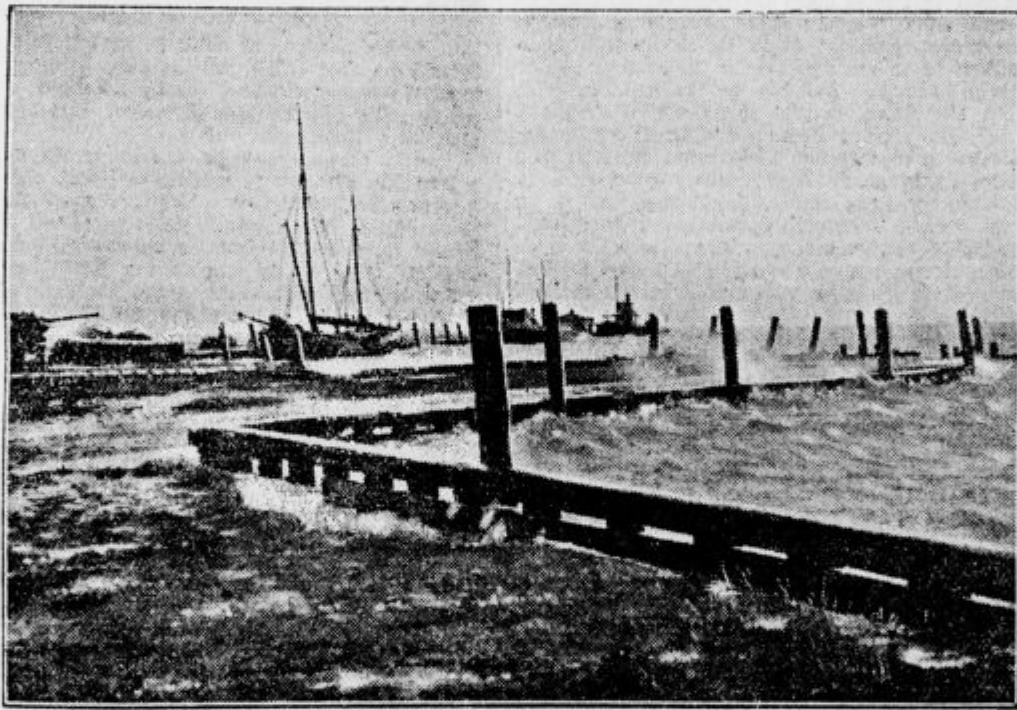
Rezultat pogovora je bil po sklepu večine ta, da smo svojo misijo že »opravili« in se večina njenih članov lahko vrne domov. Eden izmed politiko-finančnikov pa naj bi vendar šel dalje v Pariz, da dobi natančnih informacij pri Jugoslovanskem odboru, in za to nalogo so določili doktorja Ivana Lorkoviča, mene pa so imenovali za njegovega pribočnika, tolmača in potnega spremljevalca, češ, ker govorim francosko in sem se že v prejšnjih časih mudil na Francoskem.

DEVETNAJSTO POGAVLJE

Doktor Lorkovič in Peter Klemen gresta v Pariz. Pri uredniku Daily Mails.

Prav oddahnil sem se, saj mi še vedno niso bili šli iz spomina beneški interniranci, v Brindisi pa me ni nihče vabil, in zato se mi je zdelo, da ne spadam v njih družbo, ker boginjama Politiki in Financi še nisem nikdar služil.

Ogledal sem si od bliže svojega sopotnika Ivana Lorkoviča in sem se prav kmalu sprijaznil z mislijo, da nadaljujem svojo pot z gospodom, ki je doma v največjem slovenskem mestu — v Zagrebu. Dr. Ivan Lorkovič vam je bil tih gospod, je malo govoril, počasi hodil in se rad ustavil pred vsako izložbo. Svetlorjavi zalisci so mu segali globoko doli pod brado, brke pa, ki so mu bile rdečkaste, so kazale tak nered, da jih ne morem primerjati niti dežju v pratiki. Gospod Ivan Lorkovič je bil inteligenčen in pošten mož, a prepočasen se mi je zdel, prav nič ni bil neraven in kmalu bi mu bil dal hrvatski naslov »ljenčina«. Glavo je nosil malo naprej sklo-

Luka Munkmarsch na otoku Syltu, ki so jo ob zadnjih viharjih preplavljali valovi.

njeno in si jo je pokrival menda zmeraj z ofielnim trdim klobukom, ki zdaj postaja menda zopet modern.

Kadar je bil v zadregi ali mu je bilo kaj neprijetno, je udaril z dlanjo ob dlan in rekel: Što čemo, gospodine moj! Slabe volje ni bil skoraj nikoli, resen pa zmeraj. Pa kaj bi ga opisoval, kdor ga je poznal, ne rabi opisa, kdor ga ni poznal, naj si ga poizkuša predstavljati iz mojega opisa. Kratkotomalo, sopotnik, kateremu so me pribočili, je bil vsega spoštovanja vreden človek, s katerim sem delil še mnoge prijetne in neprijetne ure, suhe fige, dobra in slaba vina.

Visoki gospodje so se jeli kmalu odpravljati in z njimi naši politikarji finančniki. Odšli so isti večer gospodje Pašič, Čingrija, Grivič, Črvinič, Mušič in Kristoflič, ostali smo le dr. Ivan Lorkovič in jaz ter Rude in Politič, ki sta cel dan konferirala z italijanskimi socialisti in nista izvedela ničesar o nepričakovanem odhodu. Seveda sta se zvečer jezila, zakaj so ju drugi pustili na cedilu, a pomagalo ni nič.

Šli smo na večerjo v »Floro« in spat. V ponedeljek 2. decembra smo zopet kolovratili po Rimu, hodili smo dopoldne in popoldne na konzulat in govorili o svojih »pa-soših«, s katerimi sva imela z Ivanom Lorkovičem odpotovati v Francijo. A na poslaništvih ne merijo politike na vatle in poliže, tam vam jo nalivajo in vsipljejo v velikih posodah, da se ves svet izgubi v njej in se vam navadni državni poslanci zde kot muhe. A kljub temu »razgovarali« smo i o prilikama kod nas v Sloveniji. Pripovedovala sva z Ivanom Lorkovičem vse, kar sva vedela in znala, in nič čudnega, saj so ljudje v tujini tako radovedni, kakšne so razmere v ožji in širši domovini.

Politič in Rude sta isti večer odšla za drugimi v Brindisi, jaz in gospod Ivan Lorkovič pa sva bila povabljeni h korespondentu angleškega lista »Daily Mail«, da se tam snideva s florentinskim vseučiliškim profesorjem Salveminijem in poslancem Marchese de Viti de Marco.

Obalna kavarna v Wenningstedtu na Syltu, ki jo je te dni visoka plima napol izpodjedla

Denar, denar...

Minoli petek se je ustrelil bivši praški podžupan, predsednik »Finančne družbe« in predsednik Prve meščanske kreditne blagajne — zdravnik dr. Stych. Stych je zašel po ponesrečenih spekulacijah v denarne težkoče in bodo zavodi, pri katerih je sodeloval, izgubili nekaj (3 in pol) milijonov. V soboto, ko se je zvedelo za Stychov samoumor, so vložniki vpriporili na Prvo mešč. kred. blagajno run. Ravnatelj Svoboda je pobegnil v inozemstvo. V obeh navedenih denarnih zavodih se je uvedla preiskava, ki še ni končana in pravo stanje še ni pojasnjeno. V afero sta zapletena iz špiritne afere znana Zeithammer in arhitekt Vlach, ki sta prejela velika posojila, ki niso zadostno zavarovana. Vendar prizadeti finančni krogi izjavljajo, da vložniki

kuhanje in mora v vodi segreti konzerve. Morate biti gost najodličnejše družine, če hočete jesti sveže pripravljeno meso ali juho. Zato jedo Evropejci v Hollywoodu rajši v kitajskih kot evropskih restavracijah.

V dveh - treh vrstah

Knjige za češkoslovaške manjšine doma in na tujem v vrednosti 70.000 Kč so darovale češkoslovaške knjigarne. Posebej so v enak namen uvedli zbirke knjig.

Srbohrvaščina v praškem radiu. V praškem radiu predava po trikrat na teden o srbohrvaščini generalni tajnik Čehoslovaško-jugoslovanske lige A. Beringer.

Bata hoče zgraditi 77 km dolgo železniško progo: Česka-Tršebova—Puhov, ako se mu progla prepusti v izkoriščanje. Bata jamči državi, da bodo imeli njegovi železniški uslužbenci še večje prejemke nego državni. Državni strokovnjaki so proti Batinemu načrtu, češ da bi se železnica ne rentirala.

Stoletnico rojstva ruskega književnika A. G. Černiševskega so zelo slovesno praznovali 26. t. m. v Moskvi in Leningradu. Med drugim so ob tej priliki priredili razstavo del, slik in raznih drugih spominov velikega pokojnika. Razstava zavzema tri velike dvorane Ljeninove knjižnice (prejšnji Rumjancev muzej).

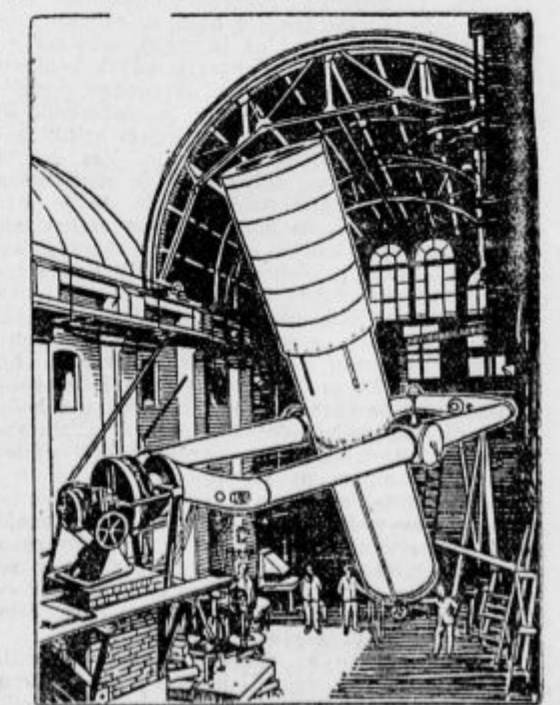
Z avtomobilom v Indijo. Znan česka zmagovalka na avtomobilskih tekmah, gospa Junkova je te dni s svojim avtomobilom odpotovala v Pariz in od tam v Marseille, kjer se dne 30. t. m. vkreca za Ceylon. Ga. Junkova bo na avtomobilu prepotovala Ceylon, nato pa vso Indijo. Na potovanju, ki je proračunano na štiri mesece, jo spremlja tovarniški mehanik.

Zensk v sodniški službi na Češkoslovaškem tudi v bodoče ne bodo nastavljali. Tako je sklenil ministrski svet o priliki proračunske debate; pri tem so navajali, da je četrtina ženskega osebja pri pošti stalno v bolezenskem stanju, razen tega je zadosti moškega pravnega naraščaja, da se morejo sistemizirati mesta pomnožiti za sto odstotkov.

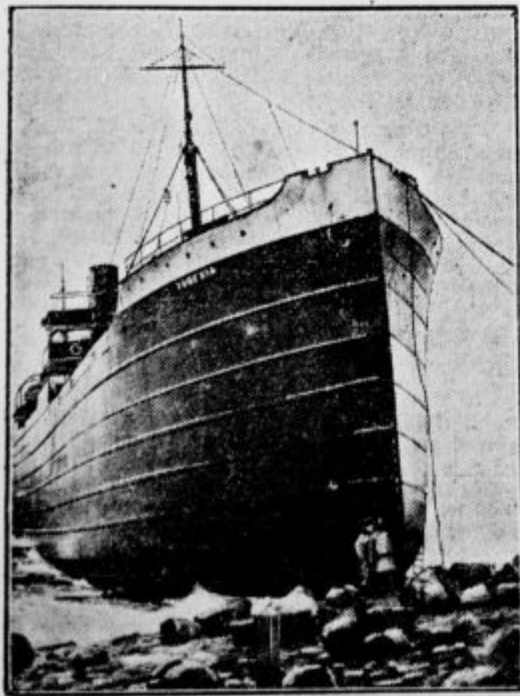
»Kako ste to napravili, gospod Lisjak, da ste si v tako kratkem času pridobili tako številne odjemalce?« — »O, to ni nikak čarovnija V trgovino sem prinesel papagaja, ki je ob vstopu vsake ženske takoj zakričal: »Ali ni dražestna?«

Otroška ušesa. Janezku je ušel zelo krepak izraz. »Za božjo voljo, otrok, kje si pa to slišal?« se je prestrašeno zavzela mati. — »Miklavža sem slišal, mamica.« — »Miklavža?« — »Da, mamica, nocoj, ko se je udaril ob mojo posteljo.«

Mojster: »Ali si že zopet porabil ves svinčnik?« — Vajenec: »Da, že pet minut pišem s črnim za nohtom.«

Zeissov dvojni daljnogled za zvezdarno Lembang na Javi. Daljnogled ima dva objektivna; leči imata premer 600 mm. Eno steklo služi za opazovanje, drugo za fotografiranje zvezd. Celotni instrument tehtja 14.000 kg, pregiba ga električni motor 0.125 PS.

Orski 8200 tonski parnik »Eugenia«, ki je ob strašnem viharju v Rokavskem prelivu izgubil vsako orientacijo in slednjič nasedel na holandski obali pri Helderju. Nepojmljivo je, kako je prišel mimo Zuiden-Haaskih plitvin, ne da bi bil nasedel.

Za duha in srce

Glasbeno življenje v Berlinu

Mesto, ki predstavlja središče glasbenega življenja, ima tri možnosti: Ali ima sijajne glasbene šole in učne moči kot Leipzig in Frankfurt, ali ima v svoji sredi velike skladatelje kot Dunaj, ali je pa tu umetniški trg na tako visoki stopnji, da je v reproduktivnem smislu merodajen.

Na ustvarjalno glasbenih ni bil Berlin nikdar bogat. Stalno je tu živel le umrl Busoni in tudi Schrekerja je zadržalo v Berlinu le ravnateljstvo mesto na državni glasbeni visoki šoli, ki stoji na čelu vseh nešteti glasbenih šol, ki je odprla tudi moderni muziki svoje sicer zaklenjene duri.

Bistvo glasbenega življenja v Berlinu je pa reprodukcija, in onemu, kateremu se posreči prebiti pri berlinski kritiki tla, so odprta glasbena vrata širom sveta.

Zato ni čuda, da kljub neštetim dvoranam in izredno dolgi sezoni, od ogromne množice prijavljenih, nastopi lahko le par sto res velikih umetnikov, ki so si publiko že osvojili, ali pa bogati umetniki, ki lahko samostojno najamejo drage dvorane in vržejo par tisoč zlatih mark v reklamo. Umetniški proletarijat nima tu življenjske možnosti.

Par mesecev pred pričetkom sezone so dvorane že razprodane in tudi spremljači orkestri so vsi zasedeni. V sezoni sami pa je dnevno vsaj deset koncertov, opernih prireditev tu sploh ne štejem, in celo berlinska bogata in stroga kritika le težko vzdržuje kontakt med umetnostjo in občinstvom. Eno je pa gotovo: Težko bi se našlo še kje na svetu mesto, ki bi odvzelo Berlinu blesek glasbenega življenja, ki ga tvorijo tu svetovni dirigenti, salonska in zborovska glasba, priznani solisti in nepregledna truma mnogo obetajočih debitantov.

In operno življenje! S štirimi reprezentativnimi opernimi gledališči. Državna opera, ki verno čuva svojo častno tradicijo in pazi na vedno nov dotok svetovnih pevcev, s katerimi zalaga tudi ljudsko opero. Sedem do osem tisoč ljudi se lahko dnevno naslaja v štirih opernih gledališčih na res le velikih delih operne literature.

In tudi tu opazimo reproduktivni značaj Berlina. Za operne novitete je tu ravno tako malo zanimanja, kot za koncerte. Berlin, ki živi le v tradiciji je težko dostopen za vsako novo delo.

Ivan Cankar: Zbrani spisi. Osmi zvezek. Uvod in opombe napisal Izidor Cankar. V Ljubljani 1928. Založila Nova založba. Str. XIX+380. Cena broš. Din 68.—, polplatno Din 80.—, platno Din 84.—, polumjese Din 110.—.

Nova založba v Ljubljani razpošilja že osmi zvezek Cankarjevih zbranih spisov. Tako založništvo in uredništvo s požrtvovalnostjo in ljubeznijo

do pisatelja vestno spolnjujeta svojo obljubo. Ta zvezek obsega troje značilnih in posebno lepih del Cankarjevih: Gospa Judit, Križ na gori ter Poteh Marko in Kralj Matjaž. Urednik nam je s priznanim temeljitostjo v Uvodu poiskal zvez za te knjige v pisateljevem duhovnem in umetniškem razvoju. Tako je ob Gospo Juditi zapisal kar literarno studio o postanku knjige, a Cankarjevem tedanjem duhovnem razpoloženju in o zvezah, ki so med Gospo Juditi in Hlšo Marije Pomočnice. Urednik se spet podrobneje bavi z vprašanjem, kako in zakaj dobiva Cankarjeva naturalistična snov bolj in bolj idealistično smer in stopa v zavestno borbo s tedanjim socialnim, нравnim, političnim in idejnim svetom. Urednikove Opombe nas seznanjajo s snovanjem Ivana Cankarja in nam kličejo v spomin tedanje sodbe slovenske kritike o imenovanih delih. Ta zvezek je eden najlepših dosedanjih in prinaša lepo zaokrožena dela. Vsako tedel je vzbujalo svoj čas pozornost občinstva, zlasti je bil »Križ na gori« ena najbolj priljubljenih Cankarjevih povesti. Vsa ta dela stojijo zdaj v novi luči in bodo učinkovala z novo močjo.

Velimir Deželic, sin: Sedam puta udarani. Roman iz 4. in 5. stol. To je res moderna legenda, ker stoji v središču dela naš zanimivi rojak sv. Jeronim. Opisujejo se zgodovinski dogodki in osebnosti iz časa preseljevanja narodov. Delu je bila za podlago množica do danes ohranjenih pisem, ki jih je Jeronim pošiljal svojim prijateljem in prijateljicam. Knjigo je okusno opremil in ilustriral V. Kirin. Označena je kot jubilejna izdaja ob šestdesetletnici Hrv. književnega društva sv. Jeronima v Zagrebu. Stane 15 Din, za jeronimske člane 10 Din (s poštnino 2 Din več).

Kongres poljskih pisateljev, ki je zboroval začetkom novembra v Vilni, se je obrnil z resolucijami na javnost, v katerih med drugim ugotavlja, da je obstoj poljske literature in poljskega pisatelja v njegovih temeljih ogrožen, in da nomeni to stanje sprito propada čitateljstva in brezbržnosti javnosti o bodočnosti nevarnost za nacionalno kulturo. Kongres je mnenja, da more le takojšnja pomožna akcija države zaustaviti sedanje kulturno propadanje. Ta pomoč bi obstojala predvsem v ustanovitvi literarne vrhovne institucije, ki bi obsegala celokupnost literarnega življenja in ki bi mogla voditi pomožno akcijo. Nato zahtevajo resolucije posebne ukrepe, kot n. pr. da se izvrši zakon o fondu za literaturo, da se priznajo pisatelji k socialnemu zavarovanju, da se pritegnejo pisateljske organizacije pri odločanju o uporabi nacionalnega kulturnega fonda in da se kolikor mogoče hitro ukine v kulturnem ministrstvu izdelan zakon o knjižnicah. V vprašanju literarne akademije naj različne organizacije pisateljev čimprej precizirajo svoje stališče.

Obsojena požigalka

(izpred novomeške porote.)

V ponedeljek, dne 26. t. m. je sedela pred poroto Ana Kosova roj. Šporar, posestnica iz Češnje št. 1 pri Mirni peči. Državno pravdnistično jo je obtožilo, da je 15. septembra 1928 v Plešivici zapalila svinjak Janeza Bužge, da je iz tega dejanja izbruhnil ogenj in upelnil Janezu Bužgi kozolec, hlev, šupo in dva svinjaka in napravil škodo v znesku 6.475 Din.

Burno predživiljenje požigalke.

Ana Kosova je v svojih mladih letih služila po raznih hišah, dokler se ni seznanila z Miho Kosom, učiteljem v Pirničah ter prišla z njim ljubavno razmerje. Ko je bil Kos leta 1910. ali 1911. vpokojen, se je preselil iz Pirniča na svoje posestvo v Plešivici pri Mirni peči, Ana Kosova pa je prišla za njim ter mu gospodinjala. Tako sta živela v divjem zakonu, dokler se nista 14. maja 1921 pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu civilno poročila. Oba sta namreč že prej izstopila iz katoliške vere. Ta zakon pa ni bil srečen ter je Miha Kos 14. novembra 1924 vložil pri okrajnem sodišču v Novem mestu tožbo na razporoko, kar je imelo za posledico, da sta se zakonca 12. januarja 1925 sporazumno ločila. Ze podatki te pravde kažejo Kosovo v zelo slabi luči. Dočim označijo priče Miho Kosa za mirnega in pohlevnega človeka, popisujejo Kosovo kot surovo, nevarno in skrajno hudobno žensko, ki je dobrega moža pretepala ter napadala celo z nožem in sekuro. Zgodilo se je celo, da ga je z nožem v roki silila, da umakne tožbo. Groznje Ane Kosove so na mehkega moža tako vplivale, da se je udal ter privolil v sporazumno ločitev, dasi je bilo evidentno, da bi Kosova v pravi podlegla. Da bi se rešil nevarne žene, je Mihael Kos pri tej priliki izročil Kosovi svoje posestvo v Čemšu št. 12, ona pa je to takoj predala in denar zapravila, potem pa se je vrnila k Mihaelu Kosu ter se ni dala odniti od hiše. Za delo ni prišla, marveč je le pohajkala okrog in popivala. Vlačila se je s cigani, pila sgeruške, kadila cigarete in cigare ter tikala. Nosila je s seboj nož ali nabit samokres v nedrih, rokavi ali škornjih. Mučila pa ni le svojega moža, temveč se prepirala z vsemi sosedi v vasi.

Dne 8. decembra 1927 je Miha Kos umrl ter določil za izvršitelja poslednje volje nečaka Franceta Kosa. Pri zapuščinski razpravi pa je Kosova prevzela zapuščino pod pogojem, da poplača dolgeve in izplača volila. Ker je bilo izplačani mnogo, je bilo treba posestvo razkosati in odprodati posamezne dele. Tako je Kosovo domačijo na Plešivici kupil sosed Janez Bužga. Po naročilu sodišča ter izvršitelja poslednje volje pa Janez Bužga ni hotel kupnino izročiti Kosovi, marveč jo je založil pri sodišču. To je hudo ujezilo Kosovo, ki je upala, da bo denar lahko zapravila še bolj pa je zasovražila Janeza Bužgo, ko ji ni dovolil, da bi še naprej stanovala v hiši, ki jo je kupil od nje. Pogosto mu je pravila, da ga bo spravila s hriba, kadar pa se je hudo ujezila, je pa kar odkrito grozila s požigom.

Kosova grozi.

Tako je 19. julija 1928 grozila Neži Bužgi — ženi Janeza Bužge —, da je pri njih že gorelo in da bo še gorelo in da jih bo spravila na beraško palico. (Pred 2 letoma je namreč strela udarila v skedenj Janeza Bužge ter ga zažgala.) V soboto, dne 15. septembra 1928 bi se pred okrajnim sodiščem v Novem mestu imela vršiti glavna razprava v tožbi radi razžaljenja časti, ki jo je dvignila Neža Bužga proti Kosovi. Ana Kosova se je sicer odločala v Novo mesto že jutraj, je pa narok, ki je bil določen ob 2 popoldne, zamudila. Kar se tudi zna, obtožiteljica ni zgledala pri sodišču, se je postopajno ustavilo po 46 k. pr. Ana Kosova se je na to z večernim vlakom odpeljala domov ter

izstopila v Mirni peči, kamor je prispel vlak z zamudo 25 minut ob 18 uri 34 minut.

Požar pri Bužgi.

Istega večera okrog ¼ 8 pa je izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju Janeza Bužge — nekdanji Kosovi domačiji — ter mu vpepel kozolec, dva svinjaka, hlev in šupo ter napravil 6.475 Din škodo, ki ni krita z zavarovalnico in je mimogrede rečeno zelo nizko cenjena. Goreti je pričelo v mrvi nad svinjakom ter je bilo, ker ni bil od domačih nihče prej tam, takoj vsakemu jasno, da je ogenj podtaknjen.

Sum pada na Kosovo.

Ker Ana Kosova ni nikdar skrivala svojega sovražstva do Bužgovih, se je sum seveda takoj obrnil proti njej. Ugotovilo se je, da se je Kosova, ko je prišla v Mirno peč, podala najprej v gostilno Franceta Zupančiča ter izplačila tam stoje četrt litra vina. Tam se je razgovarjala z Miho Novakom in Antonom Jarcem. Pri tem je kadila cigareto; prižgala jo je z žveplenkami, ki jih je hranila v nedrih. Na vprašanje, kam da gre, je Mihael Novaku odvrnila, da gre domov v Češnjece. Ko je vino izpla, je odšla po cesti proti Dolenji vasi. Ko sta se čez kake četrt ure odpeljala Novak in Jarc proti domu in prispela v Dolenjo vas, jo je slednji še videl, ko je šla nekaj korakov pred njima skozi vas.

Kosova išče alibi.

Ob tri črt na 10 pa se je Kosova pojavila pred hišo Marije Lužar v Mirni peči: poklicala je gospodinjino in prosila, naj jo pusti v hišo, da ji bo dala za pižamo. Na vprašanje, kaj tu dela in kje je bila, je odvrnila Kosova, da je ležala na vrtu. Ko ji je Marija Lužar obljubila, da jo vzame pod streho, je šla Kosova v bližnjo Zupančičovo gostilno ter prinesla od tam pol litra vina. Marija Lužar je takoj opazila, da je Kosova zelo razburjena in prestrašena, bila je razoglavla, v obraz je bila zelo rdeča, njeni čevlji pa so bili zelo blatni. Pravila je Lužari, da je bila pri Zupančiču, da je potem ležala na Lužarjevem vrtu in tam zaspala. Ker jo zebe, bi se rada v hiši pogrela. Mariji Lužar se je pripovedovanje Ane Kosove zelo čudno; ni verjela, da bi Ana Kosova zeble, ker je bila v obraz vsa rdeča; tudi se je zdelo Lužari nemo goče, da bi bila Ana Kosova ležala na vrtu, ker ni bila njena obleka prav nič mokra in umazana, desi je omenjena dne deževalo popoldne in popoldne ter je bila zemlja vsa razmočena. Kosova je pripovedovala, da je zvedela pri Zupančiču, da gori pri Bužgi na Plešivici, da jo pa najbrže samo farbajo in da tega ne verjame. Ostala je potem pri Lužarjevih do 5 zjutraj, spati ni mogla ter se je celo noč premetavala na ležišču.

Tudi Marija Zupančič je opazila, da je bila Kosova ko je prišla po vino, vsa rosna, vroča in spehana ter da je imela vse lase razmršene in mokre. Ko je bila kozarec vina, se ji je roka kar tresla. Marija Zupančič jo je vprašala, kje je bila, ko ji je tako vroče, Kosova pa ji je rekla, da je bila v Biški vasi.

Orožniki poizvedujejo.

Orožniški narednik Luka Jenko, komandir orožniške postaje Mirna peč ki je bil o požaru takoj obveščen, se je nemudoma podal na zasledovanje. Čul je že pred Zupančičovo gostilno v Mirni peči govoriti, da ni zažgal nihče drugi kot Kosova. Ko je zvedel drugo jutro, da je Kosova prenočila pri Lužarjevih ter odšla proti Plešivici, se je podal za njo ter jo dohitel na poti med Cerovcem in Češnjevci. Na vprašanje, kje je prenočila, je odvrnila Kosova, da je do ¼ na 10 spala v hosti nad Dolenjo vasio in železniško postajo, potem pa pri Lužarjevih. Na poziv, naj pokaže, kje da

je v hosti ležala, je Kosova najprej v ajdi ob stezi pokazala nek prostor, potem pa je z orožnikom prešla preko hoste, ne da bi označila mesto, kjer je baje ležala. Šele ko sta prišla do Zupančičeve gostilne, je Ana Kosova začela trdit, da je ležala na Lužarjevem vrtu. Pokazala je tudi mesto, kjer je baje ležala, orožnik pa je takoj ugotovil, da ni na dotičnem mestu najmanjšega sledu o kakem ležišču, dasi bi se na mokri zemlji v veliki travi moralo takoj opaziti, če bi bil prejšnjega večera kdo tam ležal.

Aretacija.

Ker so vse te okolnosti težko obremenjevale Kosovo, jo je orožniški narednik Jenko aretiral in oddal v zapore novomeškega okrajnega sodišča.

Kosova je v uvodni preiskavi, kakor tudi pri glavni razpravi odločno zanižala vsako krivdo. Zaprta se je pa v protislovja z izpovedbami priči, ki so pri glavni razpravi odločno izpovedale zoper obtoženko.

Kosova obsojena na 6 let ječe.

Porotni sodni dvor je stavil na porotnike eno glavno vprašanje glede požiga. Porotniki so vprašanje potrdili z 8 glasovi in 4 zankali, nakar je senat izrekel razsodbo, s katero je bila Ana Kosova obsojena na 6 let težke ječe, poostrene vsakega četrta leta s postom in trdim ležiščem ter vsakega 15. septembra s temnico. Senatu je predsedoval predsednik dr. Polenssek, votanta sta bila dež. sod. svetnik dr. Dolenc in Romih. Obtožbo je zastopal prvi državni pravnik Barle. Zagovarjal je obtoženko odvetnik dr. Ivanetič.

Se en požig

V torek, dne 27. t. m. se je zagovarjal pred novomeškim porotnim sodiščem Franc Pestl, mesar v Stari cerkvi pri Kočevju zaradi hudodelstva požiga. Državno pravdnistično ga je obtožilo, da je v noči na 5. avgust 1928 v Stari cerkvi zanetil ogenj v praprotni stelji v skedenj Jurija Petscheta. Ogenj se je razširil in povzročil pogorelost Jurija Petscheta, Mariji Erzenškovi in Josipini Erkerjevi na gospodarskih poslopijih, na krmi, strojih, perutnini, svinjah, drevju in razne blagu skupno škodo v okroglem znesku 120.000 Din.

Kakor zatrjuje obtožnica, je bil ogenj očitno podtaknjen, ker nihče Petschetovih in njegovih uslužbencev ni hodil z odprto lučjo in tisti del gospodarskega poslopija, kjer je ogenj izbruhnil, ljudje so takoj osumili kot požigalca starega Petschetovega sovražnika Francja Pestla. Pri razpravi je Pestl odločno zatrjeval, da je na požigu nedolžen. Vse priče so potrdile, da je bil Pestl dober človek in da je ljudem zelo veliko pomagal in šel na roko, zlasti ako je živina zbolela. V takih slučajih je na vsak klic takoj prihitel živinorejcem na pomoč. Petschetov hlapec Černe je tudi potrdil, da je kritično noč prenočeval pri Petschetu neki brusar iz Črmošnjic, ki je po požaru zginit kakor kafa.

Razprava je trajala ves dan do 9 zvečer. Porotniki so stavljeni vprašanja zanižali, nakar je bil Pestl oproščen — Senatu je predsedoval dež. sod. svetnik Kuder, votanta sta bila viš. sod. svetnik dr. Foerster in sod. svetnik Hočvar. Obtožbo je zastopal nam. državni pravnik Kovač, obtožena je zagovarjal odvetnik dr. Čemnik.

Turistika

Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane, da ima na razpolago le še nekaj planinskih koledarjev za leto 1929. Kdor reflektira na tak koledar, naj se požuri, ker bodo sicer posli. Novi planinski albumi »Slovenija« bodo tudi kmalu razprodani. Došla je nova pošiljka planinskih znakov, ki so krasno izdelani; mali znaki so posrebrani, cena znakom pa je ista kakor popreje.

Ob enem naznanjamo, da ostanejo odprte preko zime sledeče koče: Dom na Krvavcu, Dom v Kamniški Bistrici, Koča na Veliki planini, ki smo jo nekoliko povečali, tako, da ne bo več toliko dreva o praznikih, kakor do sedaj Ob Bohinjskem jezeru sta odprta in oskrbovana hotel Sv. Janez in hotel Zlatorog.

Pohištvo - Preproge

Linolej, zavese, posteljne odeje, namizni prtji, vzglavja, tuhenti, šivane odeje, volnena pregrinjala, pregrinjala za mobilje, gradl za matrace, kakor tudi vse vrste lesenih, tapetniških in železnih mobilj po čudovito nizkih cenah pri KAROLU PREIS, MARIEOR, Gosposka ulica šte. 20. Ceniki zastoj! Ceniki zastoj!

DOBRODOČA TISKARNA

v večjem teritoriju Slovenije — se s strankami vred dá v najem ali tudi prod. — Cenjene ponudbe pod značko »DOBRA BODOČNOST« št. 11.667 na upravo »Slovenca«.

OGLEJTE SI VSAK PETER!

Reklamne cene: svežih morskih, sladkovodnih živih rib ter namočene polenovke in specerijskega blaga!

F. R. Kovačič

Ljubljana — Miklošičeva cesta št. 32 (palača Pokojninskega zavoda)

Da si očuvate zdravje

je v prvi vrsti potrebno, da se obranite prehlada. Za to pa potrebujete zimsko perilo, nogavice, vesto ali pulover, volnene šal, dobro obleko in plašč. Vse to si nabavite najbolje in po zelo nizki ceni v priznani solidni trgovini

I. N. Šoštarčič, Maribor

Aleksandrova cesta 13.

Naročajte »Slovenca«!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 29. novembra: 12.30: Reproduciranja glasba in borzna poročila. — 18: Pesnik France Albrecht recitira svoje pesmi. — 18.30: Obdelavanje zemlje, predava ing. Rado Lah. — 19: Italijančini, poučuje prof. Gruđen. — 19.30: Zgodovina Slovenec, predava prof. Kranjec. — 20: Komorni trio. Sodelujejo člani kr. opere. Koncertini mojster prof. Ivan Trost (vijolina), solistist g. Mueller in dirigent g. Niko Stritof (klavir): 1. J. Brahms: Andante — Poco piu animato, Scherzo (Allegro) Es-dur: Adagio mesto, Finale (Allegro conbrio) 2. A. Dvorak: Allegro molto, Adagio molto e mesto, B-dur: Allegretto scherzando, Finale (Allegro vivace). Nato citraški večer g. Košmerljeve. — 22: Poročila.

Petek, 30. novembra: 12.30: Reproduciranja glasba in borzna poročila. — 18.30: O gospodinjstvu, predava gđ. C. Krekova. — 19: Francočina, poučuje dr. Stane Leben. — 19.30: Ljudska umetnost, predava dr. Stane Vurnik. — 20: Adamič: Ecce dolor, poje zbor »Ljubljane«. Nato simfonični koncert godbe Dravske divizije. — 22: Poročila.

Drugi programi

Četrtek, 29. novembra.

Zagreb: 17.30 Poljuden koncert s sopranskimi solospievi. — 19.30 Prensos iz Prage: Simfonični koncert. — Praha: 12.30 Opoldanski koncert. — 19.30 Simfonični koncert. Brahms: Serenada, a-dur, Bach: Koncert, d-mol, Schubert: Simfonijski št. 3. — Leipzig: 20 Uverture in arije iz oper. — Stuttgart: 20.15 Simfoničen koncert; nato jazz-glasba. — Bern: 17 Orkestralna glasba. — 20 Zabavni večer. — Katowice: 20.30 Prensos koncerta lahke glasbe iz Varšave. — Rim: 17.30 Instrumentalni in vokalni koncert. — 20.45 Puccini: »Turandote, opera. — Berlin: 20 Koncert. — 20.30 Literarna ura; nato plesna glasba. — Dunaj: 11 Dopoldanski koncert kvarteta. — 16 Koncert godalnega kvarteta. — 20.15 Kaiser: »Zeleni Kristus«, opera. — München: 20.30 Iz moderne literature. — 21 Komorni koncert. — Milan: 20.40 Mascagni: »Amice«, opera. — Budapest: 12.30 Klavirski koncert. — 18.20 Zabavna orkestralna glasba. — 20.40 Instrumentalni in vokalni koncert. — 22.15 Koncert ciganske kapela.

Naznanila Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

Četrtek, 29. novembra: »Živi mrtvec.« Red A. Petek, 30. novembra: Zaprt.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Četrtek, 29. novembra: Zaprt (generalka). Petek, 30. novembra: »Lepa Vida.« Slavnostna predstava. Premijerski abonma.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 29. novembra ob 20: »Adieu Mimic.« Ab. A.

Petek, 30. novembra. Zaprt.

Prireditve in društvene vesti

Parlament in avtonomija je naslov predavanja, ki bo nocoj ob pol 8 v dvorani šempeterske »Prosvete«. Sodelujoči iskreno vabljeni.

»Ljubljana«. Danes zvečer ob 8 vaje za mešan zbor. Radi jutrišnjega nastopa udeležba obvezna. — Pevovodja.

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo ima danes 29. t. m. ob četrti na 21 v Rokodelskem domu (druga soba) svoj prijateljski sestanek. Na svidenje! — Odbor.

Naše dijaštvo

J. k. a. d. »Danica« ima v petek, 30. t. m., ob 8 zvečer svoj redni društveni sestanek. Udeležba je za vse člane obvezna. — Odbor.

Sv. Miklavž!

Ko bodeš kupoval

Gramofone in gramofonske plošče,

ne pozabi, da je

največja zaloga teh predmetov v Palači Pokojninskega zavoda na Miklošičevi cesti šte. 34.

A. Rasberger Ljubljana.

Specijalna in največja trgovina gramofonije.

Velikanska izbira!

Samo kvalitetno blago.

Zaloga:

500 aparatov in 15.000 prvovrstnih, električno posnetih plošč

MALI OGLASI

Venska drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službo dobe

Jedonoša

z lepo pisavo, se takoj sprejme. Restavracija pri »Črnem Orlu«, Maribor.

Knjigovodkinjo

z korespondentnjo — večšo italijanščino in nemščino — sprejmemo. Stenografistke prednost. — Ponudbe z navedbo dosedanje prakse in pogojev pod »Samostojna« št. 11.653 na upravo »Slov.«

Hlapec

pošten in marljiv, vajen vsakega kmetijskega dela, se išče za župnišče. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Hlapec« št. 11.682.

Inkasant

agilen, z garancijo, se sprejme takoj za mesto Maribor in okolico. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Pletilja

samostojna in izurjena za pletenje žemparjev, nogavic itd. se sprejme takoj. Hrana in vsa oskrba v hiši. — Ivan Lavrič, trg. meš. blaga, Cerknica pri Rakeku.

Šivilja za popravila

perila se sprejme. Naslov v upravi pod št. 11.700.

Krojaškega vajenca

sprejme Josip Arhar, št. Vid 68 n. Ljubljano.

Službe iscejo

Iščem službo odvetniškega

koncipienta

s 1. januarjem 1929. Sem doktor prava in končam v decembru t. l. enoletno sodno prakso. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Koncipient«.

Službo kuharice

v župnišču ali kaj sličnega želim s 1. decembrom ali pozneje. Naslov v upravi »Slov.«, Maribor.

Organist - pevovodja

po fašističnem pregledu rojak iz Vipave, želi mesta — najraje tam, kjer bi tudi dobil mesto občinskega tajnika. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Šivilja

išče službo. Gre tudi kot delavka v tovarno. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.687.

Krojaški pomočnik

za velike in male kose, želi, če možoče, trajno delo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.686.

Iščem mesta

kot pomagalka v kuhinji v neki večji restavraciji ozir. večji gostilni ali tudi pri boljši privatni družini. Nastop takoj. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Marljiva«.

Objave

Svarilo.

P. n. gg. lastnike pisalnih strojev opozarjam tem potom, da Julij Golob ni pri meni v službi. Isti naj se takoj ovadi pri prvi orožniški postaji. — L. Baraga - Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Pouk

Otvoritev

novih tečajev francoščine, italijanščine, nemščine, angleščine in zasebne lekcije dne 4. decembra. — Vsak profesor poučuje izključno samo svoj materni jezik. — Šola za jezike po metodi Berlitz. Kralja Petra trg 8/l.

Stanovanja

Za 1. december

oddam brezplačno stanovanje, renovirano, z vrtom, v vili, stranki, ki posodi primeren kapital. Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 11.655.

Na stanovanje

sprejem pošteno in snažno gospodino za 100 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.685.

Stanovanje

soba in kuhinja — blizu dolinskega kolodvora — se odda. — Ponudbe pod »Stanovanje« upravi lista.

Meblirano sobo

s posebnim vhodom in električno razsvetljavo — oddam solidnemu gospodu s 15. decembrom. — Naslov v upravi št. 11.663.

Lepo stanovanje

dveh sob, predsobe, kuhinje, shrambe, pritlikin, se takoj odda mirni stranki. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.623.

Lepo sobico

oddam v centru dvema dijakoma. — Naslov pove Slovenec pod št. 11.698.

Trisobno stanovanje

zdravo, s pritliklinami, je takoj na razpolago. Nova hiša, nasproti vhoda nove cerkve v Šiški.

Sobo in kuhinjo

event. tudi kabinet — v Ljubljani ali periferiji za 1. februar iščeta zakonca brez otrok. Ponudbe pod »Mir« št. 11.694 upravi.

Solčno stanovanje

lepo, in majhen vrt dobi zastoj za dve leti, po dogovoru tudi za deli časa, mirna stranka za eno ali dve osebi v lepem, večjem kraju na Štajerskem, katera bi posodila 10.000 Din po 10 obrestih. Električna luč, železn. postaja. Denar se v dveh letih vrne. Dopisi pod št. 11.501 Slovenec.

Vnajem

Lep velik lokal

v sredi mesta oddam takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.435.

Posestva

Prodajam hišo

z vrtom. Cena 21.000 Din. Spodnje Pirniče 15. Poizve se istotam.

Krasna vila na Bledu

vsameblovana in z velikim vrtom, se zelo ugodno prodaja ali zamenja za hišo v mestu. Nova hiša, 7 sob z velikim vrtom in gozdom ob dolinski železnici za 55.000 Din. — Posedstvo z delavnico v bližini Ljubljane za Din 140.000. Večja hiša ob kamniški železnici za 75.000 Din.

Staroznana gostilna

v Ljubljani, kakor tudi več trgovskih in drugih hiš ter vil je naprodaj pri Realitetni pisarni Društva lišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova ulica 6.

Prodajmo

Koks

suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. — Mestna plinarna.

Namočena polenovka

vsak petek. — Anton Legat, trgovina - Ljubljana, Miklošičeva cesta 28.

Prodajam psa

prave volčje pasme, 7 mesecev star. — Alojzij Bernik, škofja Loka 54.

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozovič, kem čistilna perja, Zagreb. Ilica 92

Prešanege sene

cirka 8000 kg - lepega, mešanega z deteljo, prodajam po 1,25 Din za kilo franco vagon. — Ponudbe na upravnishvo Slovenca pod št. 11.668.

Peč za žaganje

mladege psička volčje pasme in več praznih zabojev proda Jančič, Ljubljana, Zgornja Šiška.

Glasba

Godbe, pozor!

Pihala ceno naprodaj. — Naslov v upravi 11.699.

Obrt

V Mariboru!

je najugodnejši nakup galanterije, drobnarij, parfumerije, papirja, čevljev, potrebščin, pletenin, motov, vrvarskih izdelkov, baterij itd., na drobno in na debelo — pri Drago Rosina, Vetrinjska ulica 26.

STOJ

ali za dežnike, predstave k pečem posoje za premo, kurilne gorilnice dimne cevi in dimna kolena, železne peči in študilki najceneje pri

Fr. Stupica, železnica Ljubljana, Gospodarska c. 1

Bukova drva

krasna, zdrava, popolnoma suha, iz pokritega skladišča dobavljamo promptno Čebin, Wolfova ul. 1. Telefon 2056.

Stalna umetniška razstava slik

Velika izbira vsakovrstnih okvirjev. Lepa novodoloča darila za Miklavža in Božič. A. Kos, Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Perje

vsako množino, čiščeno, neizčiščeno, nečehano - kokoške, purje, račje in gosje - prodaja tvrdka E. Vajda, Čakovec, Medjimurje.

Lepe konje

na gugalnicah izdeluje in prodaja po nizki ceni Slavko Franc, tapetnik - Emonska cesta 10.

Jako ugodna prilika

se nudi zakonskemu paru brez otrok, ki razpolaga s primernim kapitalom, za prevzem zelo dobro vpeljanega vinotoka in gostilne na glavni cesti, v središču mesta, velik promet. — Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Nobenih novih investicij«.

Samo 26 do 28 Din plačate

za podplatanje ženskih čevljev in 32-38 Din za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14.

Najboljšo polenovko

namočeno, dobite pri I. Buzzoliniju - delikatesna trgovina, Ljubljana.

Pletilja

sprejme vsakovrstno delo na dom. — Naslov pove uprava pod števil. 11.666.

Razno

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka I. A. Volk, Ljubljana, Resljeva cesta št. 42.

Sijajen zaslužek

zastopnikom cele države: nad 100 Din dnevnega inkasa in velika provizija. Sezonski predmet. — USPJEH, Beograd, Dračka 9.

DECEMBER
4
OTVORITEV
novih tečajev francoščine, italijanščine, nemščine, angleščine in za čebulne lekcije: Šola za jezike po METODI BERLITZ Kralja Petra trg 8.

Zahtevajte znamko „TRETORN“
Galoše in snežni čevlji „TRETORN“
nimajo tekmeča

Cenejši kot pri
RAZPRODAJAH
se dobi vsakoursno manufakturno blago samo pri
IRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Zahtevajte brezplačni cenik.
Elegantna
plitka, dobra in cenena ura
Din 98—
3letno jamstvo.
14 dni na poskušnjo, ako ne odgovarja, se vrne denar.
Anton Kiffmann
Maribor št. 40/b.
Specijalist za samo boljše švicarske ure.
Cenik brezplačno.

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

(The lost world.)
Roman.

Profesor je zapihal kakor besen vol. »To pa je že res preveč, gospod!« je rekel. »Neverjetno, kake vidike mi odpirate. Omehtanje možganov! Duševna omejenost! Človek bi se kar za glavo prijel!«

Presmešen je bil, da bi se radi tega jezil. Čemu bi se sploh po nepotrebnem napejal? Če bi hotel sploh biti hud na profesorja, ne bi nikoli prišel iz jeze: toliko povodov za njo je neprestano nudil. Radi tega sem se le utrujeno nasmehnil. »Čudno se mi je zdelo, da je ta človek tako droben.«

»Poglejte sem!« je zaklical, se sklonil nad sliko in v njo uprl kakor klobaso debel, kocinast prst. »Ali vidite te rastline za živaljo? Najbrž mislite, da je to regrat ali nemara karfijola, kaj? No, gospod, v resnici pa je to stara bela palma, ki postane 50 do 60 čevljev visoka. Mar ne vidite, da je človek namenoma upodobljen na sliki? Seveda se ni mogel slikar osebno postaviti pred strašilo in ga risati, ne da bi tvegal življenje. Narisal je sebe samega šele pozneje, da izrazi razmerje med pet in drugo velikostjo. Bil je, recimo, nekako čez pet čevljev visok. Drevo je vsaj desetkrat višje. Kaj torej sledi odtod?«

»Oče nebeški!« sem vzkliknil, »Mislite torej, da je bila ta pošast... saj bi bil potem še kolodvor v Charing Crossu komaj zadosti velik kot brlog za tako velikansko zverino!«

»Brez pretiravanja lahko smatramo, da je to popolnoma dorasla, dobro razvita žival,« je pripomnil zadovoljno profesor.

»A vendar ne smemo na glavo postaviti celokupne

človeške izkušnje radi edine samcate risbe... (obrnili sem med tem naihro naslednje liste in se prepričal, da ni v zvezku ničesar več)... edine samcate risbe nekega amerikeanskega potujočega slikarja, ki jo je morebiti ustvaril pod vplivom hašiša, v mrzlici ali zgolj zato, da zadosti lastni čudni domišljiji. Kot znanstvenik ne morete braniti slične domneve.«

Namesto odgovora je potegnil profesor neko knjigo s police.

»Tukaj imate sijajno razpravo mojega nadarjenega prijatelja Ray Lankestera!« je rekel. »V njej je neka, za vas vsekakor zanimiva slika. Aha, jo že imam. Zraven je zapisano: »Približna zunanost stegosaura iz Jurske dobe«. Zadnja noga sama je pri njem dvakrat daljša kakor odrasel človek. No, kaj porečete k temu?«

Ponudil mi je odprto knjigo. Osupnil sem, ko sem zagledal sliko. Ta umetno sestavljena žival iz davno pretečenih časov je nedvomno kazala veliko sličnost z risbo nepoznanega Amerikanca.

»To je res zanimivo,« sem rekel.

»Ali še vendar nočete priznati, da to odloča vprašanje?«

»Sliki se res nedvomno strinjata, ali Amerikanec je lahko videl slično sliko pa jo ohranil v spominu. To bi se prav lahko dogodilo človeku v pijanski blaznosti.«

»No, dobro,« je rekel profesor prijazno. »Naj pri tem ostane. Zdaj pa pogledajte, prosim, to kost.« Ponudil mi je kost, ki je bila, kakor je poprej omenil, med zapaščino rajnega Amerikanca. Merila je kakih šest palcev in je bila debelejša od mojega palca. Na enem koncu se je še poznal ostanek posušenega hrustanca.

¹ 12 inches (palcev) tvorijo en angl. čevlj (foot), ki meri 30,48 cm.

»Kateri izmed nam poznanih živali pripada ta kost?« je vprašal profesor.

Pazno sem jo ogledal in poizkušal oživiti spomin na nekatere napolpozabljenе podatke.

»Mogoče je to človeška jako debela ključnica?« Profesor je mahnil z roko v znak globokega zaničevanja.

»Človeška ključnica je upognjena. Ta kost pa je ravna. Na njeni zgornji ploskvi se nahaja rupa, ki dokazuje, da je ležala tu močna mišica. Kaj takega ne bi dobili pri ključnici?«

»Potem pa moram priznati, da ne vem, kaj je.«
»Ni se vam treba sramovati, če razkrinkate svoje neznanje, zakaj prepričan sem, da ne bi bili v stanju tudi vsi številni znanstveniki v South Kensingtonskem muzeju podati točen odgovor na moje vprašanje.« Dobil je potem iz okrogle lekarnarske škatlice kakor grah drobno koščico. »V kolikor lahko sklepam, odgovarja ta le človeška kost oni, ki jo držite. Zdaj si torej lahko predstavljate velikost te živali. Hrusanec vam nudi dokaz, da ni to okamenina, temveč kost zdaj živečega bitja. Kaj pravite k temu?«

»Nedvomno ima slon...« — Profesor se je spalil kakor od bolečin.

»Oh, samo tega ne! Človek bi mislil, da celo pri sedanjem stanju našega ljudskega šolstva...«

»No dobro,« sem ga prekinil, »potem bo to kaka druga velika južnoamerikanska žival, na primer tapir.«

»Bodite prepričani, mladi gospod, da vsaj za silo poznam temeljne pojme svoje stroke. Ta kost prav ničesar nima opraviti s tapirjem ali katerimkoli drugim, iz zoologije poznanim stvarom. Pripada jako veliki, jako močni in — vkolikor smemo sklepati — jako divji zver, ki živi še sedaj na zemlji, ne da bi znanost o tem kaj vedela. Ali se še niste prepričali?«

»Stvar me vsekakor globoko zanima.«

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 24. zvezek: A. Marby, HANKA. Ljudsko-srbska povest. Din 22. zvezek: Haggard, HICI CESARJA MONTEZUMA. Din 32. zvezek: Lorentz, STOKER IN NEDVOJO BURKASTO ZVLJENJE. Din 42. zvezek: Lorentz, STOKER IN NEDVOJO BURKASTO ZVLJENJE. Din 42. zvezek: Lorentz, STOKER IN NEDVOJO BURKASTO ZVLJENJE. Din 24. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 28.